MINISTRY OF WORKS & HUMAN SETTLEMENT
Thimphu City Corporation

BHUTAN URBAN DEVELOPMENT PROJECT (BUDP) II

Social Assessment for Dechencholing and Langjuphakha Local Area Plans Thimphu

---

Prepared by: Megay Penjore
Gonefel Options Consult, Bhutan
November, 2009

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིན་དང་ གླང་འཁྱོག་ཕ་ཁ་གི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞིའི་ མི་སྡེའི་དབྱེ་ཞིབ།

གྲོས་འཆར་གཉིས་པ་བཙུགས་ཡོད་པའི་ འབྲུག་གི་ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལས་འགུལ་གཉིས་པ་འདི་གིས་ ཁྲོམ་ཚོགས་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་སྐྱེལ་སྤྲོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཚུ་ ལེགས་བཅོས་དང་ ཡར་བསྐྱེད་གཏང་ནི་ཨིནམ་ད་ དེ་མ་ཚད་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལུ་ ཕྱི་དངོས་གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཞབས་ཏོག་གསར་པ་དང་ ཡང་ན་ གོང་འཕེལ་བཏང་ཡོད་པའི་ ས་གནས་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ཨིན། འབྲུག་གི་ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལས་འགུལ་གཉིས་པའི་ དམིགས་དོན་ཚུ་ཡང་:

༡༽ འཛིན་བདག་ཅན་དང་ ཡུན་བརྟན་ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ གྲོགས་རམ།

༢༽ འབྲུག་ལུ་ ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་འཛིན་སྐྱོང་གིས་ མི་མང་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ སྦྲིང་སྦྲིང་བཟོ་ནི་ཨིན། དམིགས་གཏད་དང་པའི་ བྱ་སྒོའི་རིམ་པ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ མཐར་འཁྱོལ་ཅན་ཅིག་ལུ་ འགྱུར་བཅུག་ནི་འདི་ དགྤོ་གི་ སྲིད་བྱུས་དང་ འཕྲུལ་ཆས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་ལུ་ རག་ལསཔ་ཨིན། འདི་མཐར་འཁྱོལ་ཚུགས་པ་ཅིན་ ལས་འགུལ་གཉིས་པ་འབད་ནི་ལུ་ གོ་སྐབས་ཡོདཔ་མ་ཚད་ འདི་གིས་ འབྲུག་ལུ་ ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་དཔེ་སྟོན་བཟུམ་ཅིག་ལུ་ འགྱུར་ཚུགས་ནི་ཨིན།

དཔལ་ལྡན་འབྲུག་གཞུང་/ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་འདི་ དགྤོ་ ཐིམ་ཕུ་སྡོད་/བྱང་ཁ་ཐུག་ལུ་ ས་གནས་༥ དེ་ཅིག་ ཡར་རྒྱས་གཏང་ནི་ལུ་ འཆར་གཞི་ཡོདཔ་ཨིན་རུང་ འབྲུག་གི་ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལས་འགུལ་གཉིས་པའི་ནང་ རྒྱལ་ས་ལྟེ་བའི་ བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་དང་ གླང་འཁྱོག་ཕ་ཁའི་ ས་གནས་ཚུ་ནང་ལུ་ ཕྱི་དངོས་ལས་སྣ་ཚུ་ འགོ་བཙུགས་ནི་ཨིནམ་ལས་ གོང་གི་ས་གནས་གཉིས་ནང་ལུ་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞིའི་ལས་དོན་ཚུ་ འགོ་བཙུགས་ཡོདཔ་ད་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་གཞུང་དང་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ ཁྲོམ་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ དངུལ་རྩིས་རིམ་ལུགས་ཚུ་ ཁྲོམ་ཚོགས་ཀྱི་གསར་སྤྲོད་ལས་རིམ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྦེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ གྲོགས་རམ་འབད་ནི་ཨིན་པས། དེ་མ་ཚད་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ གྲོང་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱི་ དངུལ་རྩིས་རིམ་ལུགས་དང་ གཞུང་འབྲེལ་ལས་སྡེ་ཚུ་ནང་ལུ་ འཕྲུལ་རིག་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་ཨིནམ་ད་ འདི་ནང་ལུ་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཞབས་ཏོག་གི་ བླ་འཐུས་དང་ ས་ཆ་ཚུ་ ཁྲལ་ཐོག་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཚུ་ཡང་ ཚུད་པ་ཨིན། ལས་འགུལ་འདི་གིས་ ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་ བཟོ་བཀོད་འོས་འབབ་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ འཆར་གཞི་བཟོ་ནི་ཚུ་དང་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་སྒོ་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་ ཁྲིམས་ལུགས་དང་ ས་ཆ་ལག་ལེན་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ནང་ལུ་ཡང་ གྲོགས་རམ་འབད་ནི་ཨིན།

འབྲུག་གི་ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལས་འགུལ་གཉིས་པའི་འོག་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་ཚུ་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་འདི་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱུང་ནི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་འབད་ནི་ཨིནམ་ད་ འཆར་གཞི་ཐབས་ལམ་འདི་གིས་ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ་ལུ་ ས་ཆའི་ཐོབ་དབང་ཚུ་ཡང་:

- ས་ཆའི་བཟོ་དབྱིབས་དང་ ཆགས་གནས་ཚུ་ ཁྲོམ་ཚོགས་བཟོ་བཀོད་དང་ ལག་ལེན་ལུ་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་བཏུབ།
- ས་ཆ་ཚུ་གི་ རྒྱ་ཚད་ཀྱི་ཐད་ མི་མང་དང་ འཆར་གཞི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འཁོར་ལམ་བཏོན་ནི་དང་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ མི་སྡེའི་ཆ་རྐྱེན་ ས་ཆ་སྒོ་ཡངས་དྲག་ དེ་ལས་ སྤུང་སྐྱོབ་ས་ཁོངས་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་བཏུབ།

SOCIAL ASSESSMENT – DECHENCHOLING LAP

1.0 EXECUTIVE SUMMARY

The proposed Second Bhutan Urban Development Project (BUDP II) will improve the provision of urban services within the greater Thimphu city area by providing physical infrastructure services as well as new or improved local amenities. The primary objectives of BUDP II are to:

- Support efficient and sustainable urban development;
- Strengthen urban development management capacity in Bhutan. The process of achieving the first objective, through ongoing policy dialogue and technical assistance (TA), will lead to the second and will result in urban development models that are appropriate to Bhutan's context.

The RGOB/TCC is planning to develop five local areas[1] in northern Thimphu. The proposed BUDP II will focus first in terms of physical works on the two local areas of Dechencholing and Langjophakha. Preparation activities in these two LAPs are most advanced. The project proposes to help RGOB and TCC implement the municipal reform program to improve their urban management and finance systems. The project will provide technical assistance to improve the municipal finance systems and inter-governmental relations including infrastructure service charges and reclassification of land for tax purposes. The project will also improve the over all planning for realistic urban designs, regulation of appropriate implementation of infrastructure and land pooling frameworks.

Under BUDP II, development of the local area plans (LAPs) is based on a land pooling approach which is a planning technique that redefines ownership in such a way that:

- the shape and configuration of plots is more appropriate for urban structures and uses;
- the size of all plots is reduced by an agreed proportion to create sufficient public and planned provision of roads, infrastructure, social facilities, open space, and reserve plots.

Detailed Local Area Plans (LAPs) have been prepared for Dechencholing, Langjophakha, Hejo-Samteling, Taba and Jungshina, in the north

ས་ཆ་སྤྱི་ཕོགས་སྤྱུད་ནི་འདི་ རང་བཞིན་གནས་སྟངས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཕོགས་ལས་ གཞིས་ཆགས་དང་ ས་འི་ཇོ་བདག་ངོ་མ་ཚུ་གིས་ རང་སོའི་ས་ཆའི་ཕོབ་དབང་འདི་ མང་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཕོག་བཞག་ནི་ཨིནམ་ད་ ས་ཆ་ཉུང་སུ་ཅིག་ལས་མེད་མི་ཚུ་ལུ་ ས་ཆ་ཉུང་མཐའ་རང་ དྲིལ་༡༣ ལས་ཉུང་སྟེ་མི་ལུས་ནི་ཨིན་རུང་ ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཁག་གིས་ ས་ཆ་ཚུ་ དྲིལ་༧ ལས་ལྷག་སྟེ་ གོང་འཕེལ་གཏང་བཅུག་ནི་དང་ ས་ཆ་སྤྱི་ཕོག་སྤྱུད་པའི་ཤུལ་ལུ་ བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་གི་ས་ཆ་ཅིག་འདི་ ས་ཆ་ཉུང་མཐའི་ནང་ལུ་ཚུད་ནི་དང་ གླང་འཁྱོག་ཕ་ཁ་ལུ་ གཅིག་ཡང་མི་ཚུད་ནི་ཨིན་པས།

མི་སྡེའི་དབྱེ་ཞིབ་འདི་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱིས་ བསྡུ་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་ བརྟག་ཞིབ་གནས་སྡུད་ཕོག་ལུ་ མི་མང་དང་ གྲོས་བསྡུན་ ཁེ་གྲོང་ཡོད་མི་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ གྲ་སྒྲིག་འབད་ཡོད་པ་ཨིན། བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་ལུ་ ཁྲིམ་གཞུང་ཁ་གྲངས་ཡོངས་བསྡོམས་ལུ་ ༡༨༧ ཡོད་མི་ལས་ ཁྲིམ་གྱི་ཇོ་བདག་༡༥༢ འདི་ ས་ཆ་༡༧༩ ཕོག་ལུ་གནས་ཡོདཔ་པས་ མི་སྡེའི་བརྟག་ཞིབ་འབད་ཡོདཔ་ཨིན། འདི་གི་སྐབས་ལུ་ ཁྲིམ་གཞུང་༥༢ དེ་ཚིག་གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་དང་ རྒྱུ་དངོས་ དེ་ལས་ འཚོ་སྐྱོང་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་ཡོདཔ་པའི་ ཤེས་རྟོག་འབྱུང་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྲིམ་གཞུང་༥༢ ཡོད་ས་ལས་ ཁྲིམ་གཞུང་༢༠ དེ་ཚིག་གླ་ཁར་སྡོད་མི་དང་ ལྷག་ལུས་ཚུ་ ཁྲིམ་གྱི་ཇོ་བདག་ཨིན་པས། གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་ཡོདཔ་པའི་ ཁྲིམ་གཞུང་ཚུ་གི་ རྒྱུ་དངོས་ཚུ་ལུ་ གྲོང་རྒྱུད་ཕོགས་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ སྡེག་རྩིག་རབ་དང་ ཁྲིམ་ཚུ་ཨིནམ་ད་ དགོ་འདི་ནང་ལུ་ མི་ཚུ་སྡོད་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

འདི་བཟུམ་སྦེ་ གླང་འཁྱོག་ཕ་ཁར་ ཁྲིམ་གཞུང་པ་༢༨༦ དེ་ཚིག་ཡོདཔ་ད་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་སྐབས་ལུ་ ས་ཆ་༡༢༡ གི་ ས་འི་ཇོ་བདག་༡༠༨ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ཡོདཔ་ད་ འདི་ནང་ལས་ ཁྲིམ་གཞུང་གྲངས་༧༦ དེ་ཚིག་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་ཕོག་ཡོདཔ་པའི་ཤེས་རྟོག་འབྱུང་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྲིམ་གཞུང་༧༦ དེ་ཚིག་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་ཕོག་ཡོད་མིའི་ནང་ལུ་ ཁྲིམ་གཞུང་༨༨ དེ་ཚིག་ ཁང་གླ་སྤྲོད་དེ་སྡོད་མི་ཚུ་ཨིན་པས།

ཁྲིམ་གཞུང་དེ་ཚུ་གི་ རྒྱུ་དངོས་ཚུ་དང་ ས་ཁོངས་རབ་ཚུ་ལུ་ ཉམས་བཤིག་འགྱོ་ཡོདཔ་ད་ དཀོས་གནས་དེ་ཚུ་ནང་ལུ་ མི་ཚུ་སྡོད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། རྒྱུ་དངོས་ལུ་གནོད་སྐྱོན་ཕོག་པའི་ཁ་གསལ་ཚུ་ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་གྱི་འཆར་ནང་ལུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན།

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་ལུ་ མི་རྣོབས་༧༣༦ དེ་ཚིག་ ཁྲིམ་གཞུང་༡༨༧ ནང་ལུ་ གནས་བཅགས་ཏེ་ཡོདཔ་ད་ ཁྲིམ་གཞུང་ཆམཉམ་རང་ བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་སྐབས་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ཡོདཔ་ཨིན། མི་རྣོབས་དེ་ཚིག་ཡོདས་ལས་ ཕོ་༣༣༢ དང་ མོའི་མི་རྣོབས་༨༠༨ ཡོདཔ་པའི་ནང་ལས་ མི་གྲངས་བརྒྱ་ཆ་ལས་འབད་བ་ཅིན་ བརྒྱ་ཆ་༧༦ དེ་ཚིག་གི་མི་ཐོས་འདི་ ཐིམ་ཕུ་རྫོང་ཁག་ནང་ལུ་མེདཔ་ད་ ཐིམ་ཕུག་རྫོང་ཁག་ནང་ལུ་ཡོདཔ་པའི་ མི་ཐོས་འདི་བརྒྱ་ཆ་༢༨ དེ་ཚིག་ལས་མེདཔ་ཨིན་པས།འདི་ནང་ལུ་སྡོད་པའི་ མི་རྣོབས་ཚུ་གི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཐད་ཁར་ལྟ་དཔ་ད་ མི་གྲངས་༨༥༧ དེ་ཚིག་གི་རྒྱུད་ལུ་ ཤེས་ཡོན་དུམ་གྲ་རེ་ཡོདཔ་ད་ འདི་ནང་ལུ་ ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ གཞི་རྟེན་ཤེས་ཡོན་དང་ ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ ནང་པའི་ཆོས་ དེ་ལས་ ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ བཙུག་ལག་གཞི་རིམ་ཤེས་ཡོན་ཚུ་ སྦྱང་ཡོདཔ་ཨིན་པས། འདི་ནང་ལུ་ མི་གྲངས་༢༡༠ དེ་ཚིག་གི་རྒྱུད་ལུ་ ཤེས་ཡོན་ཟེར་མི་འདི་ སྤྱི་ཙམ་ཅིག་རང་མེད་མི་ཡང་ ཡོདཔ་ཨིན་པས། ལཱ་གཡོག་གི་ཐད་དུ་ མི་གྲངས་༡༨༩ དེ་ཚིག་ གཞུང་གཡོག་ནང་ཨིན་རུང་ གཞན་མི་ཚུ་གཱ་ར་ ལ་ལོ་ཅིག་གླ་ཆ་མེདཔ་པར་ བཟའ་ཚང་ནང་ལུ་ལཱ་འབད་མི་དང་ ལ་ལོ་ཅིག་ ཁྲིམ་ནང་ལུ་ཆ་རོགས་འབད་མི་ ལ་ལོ་ཅིག་ སྐབས་ཐོབ་དངུལ་ཕོགས་ཐོག་ལཱ་འབད་མི་ དེ་ལས་ ལ་ལོ་ཅིག་ རང་གིས་ལཱ་འབད་དེ་སྡོད་མི་ཚུ་ཨིན་པས། མི་དེ་ཚུ་གཱ་ར་ ལཱ་འབདཔ་འདི་ བཟོ་བསྐྲུན་ཁང་དང་ སིལ་ཚོང་ དེ་ལས་ ཉེན་སྲུང་དམག་སྡེ་ཚུ་ནང་ལུ་ཨིན་པས།

While land pooling emphasizes on *in situ* development which minimizes resettlement and original owners retain title to the majority of their land, there may be some cases where those with small holdings are left with plots below the minimum size of 13 decimals. However, the MoWHS has granted approval for development of plots down to 7 decimals, whereby only 1 plot in Dechencholing falls below minimum size after land pooling and none in Langhjuphaka.

The social analysis has been prepared with survey data produced by the TCC together with public consultations with stakeholders/PAFs. In Dechenchholing there were a total of 187 households covered under the socio-economic survey with 152 landowners on 179 plots. Also, 52 households are negatively affected by losing structures, assets or livelihoods. Of these 52 households, 20 are tenants and the rest are title holders. The affected property that these affected households would be losing range from fencing walls to houses that presently occupied.

In Langjuphakha there were a total of 246 households covered under the socio-economic survey with 104 land owners and 121 plots out of which 76 households are affected in one way or the other. Among those affected, 48 of those are tenants. The affected property that these households would be losing range from fencing walls to houses that they are presently occupying. Details of affected property are covered in the RAP component of the report.

In Dechencholing there are a total of 736 people living in the 187 households covered under the survey. Of these, 332 are males and 404 are females and 76% of them have their census registration outside Thimphu while 24% have it in Thimphu. The educational status of the people indicates that 457 of them have attained an education level ranging from Non Formal Education to Monastic education to post graduate level. Also there are 210 people who have no education at all. There are just two children of school going age who are not enrolled in school. On the employment front, except for 149 people, the others are employed either as unpaid family workers/household helpers, regular/casual paid employees or own account workers. The sectors in which they are employed range from the field of construction to retail trade to defense.

སླང་འཁྱོག་པ་ཁ་ལུ་ མི་རློབས་ཡོངས་བསྡོམས་ལུ་ ༡༠༢༦ དེ་ཅིག་ ཁྱིམ་གུང་༢༨༦ ནང་ལུ་སྡོད་དོ་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་སྐབས་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ཡོདཔ་ཨིན། འདི་ནང་ལུ་ ཕོའི་ཁ་གྲངས་༨༤༢ དང་ མོའི་ཁ་གྲངས་༥༨༨ དེ་ཅིག་ཡོད་མི་ལས་ མི་རྩིས་ཐིམ་ཕྱུག་ལུ་ཡོད་མི་འདི་ མི་གྲངས་བརྒྱ་ཆ་༢༨ དང་ བརྒྱ་ཆ་༧༦ དེ་ཅིག་གི་མི་རྩིས་འདི་ ཐིམ་ཕྱུག་རྫོང་ཁག་ནང་ལུ་མེདཔ་ཨིན་པས། མི་གྲངས་༦༤༢ དེ་ཅིག་གིས་ གཞི་རྟེན་ཤེས་ཡོན་དང་ ནངཔའི་ཆོས་ དེ་ལས་ གཙུག་ལག་ཤེས་ཡོན་ཚུ་ ལྷབ་ཡོདཔ་ཨིན་རུང་ མི་གྲངས་༢༢༡ གི་རྒྱུད་ལུ་ ཤེས་ཡོན་མེདཔ་ཨིན་པས། ཕོ་མོ་གཉིས་ལས་ འབྲི་ལྷག་ཤེས་མི་འདི་ མང་ཤོས་ཅིག་ཕོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ལཱ་གཡོག་གི་ཐད་དུ་ མི་གྲངས་༧༢ དེ་ཅིག་ གཞུང་གཡོག་ནང་ཨིན་རུང་ གཞན་མི་ཚུ་གཱ་ར་ ལ་ལོ་ཅིག་གླ་ཆ་མེདཔ་པར་ བཟའ་ཚང་ནང་ལུ་ལཱ་འབད་མི་དང་ ལ་ལོ་ཅིག་ ཁྱིམ་ནང་ལུ་ཆ་རོགས་འབད་མི་ ལ་ལོ་ཅིག་ སྐབས་ཐོབ་དངུལ་ཕོགས་ཐོག་ལཱ་འབད་མི་ དེ་ལས་ ལ་ལོ་ཅིག་ རང་གིས་ལཱ་འབད་དེ་སྡོད་མི་ཚུ་ཨིན་པས། མི་དེ་ཚུ་གཱ་ར་ ལཱ་འབད་ས་འདི་ བཟོ་བསྐྲུན་ཁང་དང་ སིལ་ཚོང་ དེ་ལས་ ཉེན་སྲུང་དམག་སྡེ་ཚུ་ནང་ལུ་ཨིན་པས།

གསོ་བའི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ཐད་ བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་དང་ སླང་འཁྱོག་པ་ཁ་གཉིས་ཆ་རང་ནང་ལུ་ མི་གྲངས་བརྒྱ་ཆ་༠༩ དེ་ཅིག་གིས་ ལགཔ་ཆུ་འཁྱུ་སྟེ་ཧིང་སངས་ས་སྡོད་རུང་ ཨ་ལུ་མང་ཤོས་ཅིག་ བཤལ་ནད་ཀྱིས་ན་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ས་གནས་དེ་ཚུ་ནང་ལུ་ འཐུང་ཆུ་ཚུ་ རང་གི་ཁྱིམ་ནང་ལུ་འཐེན་ཡོདཔ་ད་ མི་སེར་ལ་ལོ་ཅིག་ འཐུང་ཆུ་ལེན་པར་ དུས་ཡུན་སྐར་མ་༡༦ གི་ས་ཁར་འགྱོ་དགོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། མི་སེར་མང་ཤོས་ཅིག་གིས་རང་ འཐུང་ནིའི་ཆུ་འདི་ བསྐོལ་ཏེ་མི་འཐུང་དོ་ཡོདཔ་ལས་ ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ ཆུ་བསྐོལ་ཞིནམ་ལས་ བཙག་སྟེ་འཐུང་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་མང་ཤོས་ཅིག་གིས་ བཙོག་མཛོད་ མེདཔ་པའི་ དོང་བརྐོ་སྟེ་བཟོ་བའི་གསང་སྤྱོད་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་རུང་ ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ ཆུ་རླུགས་ཆབ་གསང་ དེ་ལས་ གུང་གྲངས་ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ ཆབ་གསང་སྤྱི་རུབ་ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་ཡང་ ཡོདཔ་ཨིན་པས།

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་སྡོད་མི་ མི་སེར་ཚུ་གི་ འོང་འབབ་ཀྱི་འཐོན་བསྐྱེད་དེ་གཙོ་བོ་རང་ སོ་ནམ་གྱི་ལཱ་ ཤིང་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ ཨེ་པུལ་དང་ ཚོད་བསྲེའི་རིགས་ ཀ་བ་དང་ ཨེ་རམ་ཚུ་ཨིནམ་ད་ དེ་མ་ཚད་ སོ་ནམ་མིན་པའི་ ལཱ་གཡོག་གཞན་དང་ ཁང་གླ་ གཏོང་དངུལ་ དེ་ལས་ སྦྱིན་པ་ཚུ་ཨིན་པས། ཟད་འགྲོ་གཏང་དགོཔ་ཡང་ མང་ཤོས་ཅིག་རང་ ཟ་ཆས་དང་ གྱོན་ཆས་ སྨན་བཅོས་ ཤེས་ཡོན་ ཕར་ཚུར་འགྲོ་འགྲུལ་འབད་བའི་ སྐྱེལ་འདྲེན་ ལམ་སྒྲོལ་དང་ མི་སྡེ་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་ཚུ་ཨིནམ་ད་ ཟད་འགྲོ་མཐོ་ཤོས་འདི་རང་ ཟ་ཆས་ནང་ལུ་ གཏང་དགོ་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

འདི་ནང་ལུ་སྡོད་མི་ མི་སེར་ཚུ་གི་ མ་དངུལ་གསོག་འཇོག་འདི་ ལོ་རེ་ལུ་ དངུལ་ཀྲམ་༣༧,༠༥༥ དེ་ཅིག་ ཟླ་རིམ་དངུལ་ཕོགས་ ཡང་ཅིན་ འོང་འབབ་གཞན་ཚུ་ལས་ བསགས་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། དེ་འབདཝ་ད་ ཁྱིམ་གུང་༣༤ དེ་ཅིག་གིས་ སྦྲིང་ཁྱིམ་དང་ སྡོད་གནས་ཚུ་ བཟོ་བསྐྲུན་འབད་ནི་དང་ སྣུམ་འཁོར་དང་ ས་ཆ་ཉོ་ནི་ ཚོང་འབྲེལ་འགོ་བཙུགས་ནི་ དེ་ལས་ བུ་གཞི་ལུ་ཤེས་ཡོན་སྦྱོང་ནིའི་དོན་ལུ་ བསྐྱིན་གྲུལ་ལེན་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

In Langjuphakha, there are a total of 1,026 people living in the 246 households covered under the survey. Of these 482 are males and 544 are females. Also, 24% of them have their census registration in Thimphu and the remaining 76% have it outside Thimphu. The educational status of the people indicates that 682 of them have attained an education level ranging from Non Formal Education to Monastic education to post graduate level. Also there are 221 people who have no education at all. There were more males who could read and write common languages than females. There are three children of school going age who are not enrolled in school. Regarding employment, except for 72 people, the others are employed either as unpaid family worker/household helpers, regular/casual paid employees or own account workers. The sectors in which they are employed range from the field of construction to retail trade to defense.

Regarding health, more children suffered from diarrhea than adults both in Dechencholing and Langjuphakha. Hand washing habit was prevalent among over 90% of respondents. Also, some households avail drinking water in their dwellings while others share water from a public outdoor tap at distances of up to a maximum of over 16 minutes (one way) from their dwellings. A relatively high percentage of households do not treat water collected from the tap before drinking while the rest either boil or filter before drinking. Regarding latrines, more households use pit toilets without septic tanks, just a handful of them use flush toilets and other households share toilets with each other.

In Dechencholing the main sources of income for the households are income through agriculture (apple, potato, chilli), through non-agriculture activities like income through employment and other sources mainly rent, remittances and charity. The major expense heads for the households are food, clothing, medical expenses, education, transportation and cultural/social activities. Food takes up a major chunk of the income of the households. The average savings of the people is Nu. 37,055 per year either from their salaries or other earnings and 38 households have debts averaging Nu.3,18,487 used for house construction, purchase of land/car, for business purposes and education of children.

གླང་འཁྲོག་པ་ཁ་ལུ་སྡོད་མི་ མི་སེར་ཚུ་གི་ འོང་འབབ་འཐོན་བསྐྱེད་གཙོ་བོ་རང་ ཟླ་རིམ་དངུལ་ཕོགས་དང་ ཁང་གླ་ཚུ་ཨིནམ་ད་ ཁྱིམ་གུང་ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ གཏོང་དངུལ་དང་སྦྱིན་པ་ཚུ་ཨིནམ་ད་ གླང་འཁྲོག་པ་ཁ་གི་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ སོ་ནམ་ཞིང་ལཱ་གནམ་མེད་ས་མེད་ འབདཝ་ནི་མེདཔ་ལས་ སོ་ནམ་ཞིང་ལས་ལས་ འོང་འབབ་འདི་ ཉུང་ཤོས་ཅིག་ལས་མེདཔ་ཨིན་པས།འགྲོ་སོང་གཏང་དགོ་པའི་ཡུལ་འདི་ མཐོ་ཤོས་རང་ ཟ་ཆས་དང་ ཕར་ཚུར་འགྲོ་འགྲུལ་གྱི་སྐྱེལ་འདྲེན་ མི་སྡེ་དང་ ལམ་སྲོལ་ལས་དོན་ གྲོན་ཆས་དང་ ཤེས་ཡོན་སྤྱོད་ནི་ཚུ་ལུ་ བཏང་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། དེ་མ་ཚད་ ས་སྨུམ་ པེ་ཊོལ་དང་ རྫུང་ དེ་ལས་ གློག་མེ་ཚུ་ལུ་ བཏང་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་ཡོངས་བསྡོམས་༢༨༦ དེ་ཅིག་ཡོདཔ་ལས་ བརྒྱ་ཆ་༨༣ དེ་ཅིག་གིས་ འོང་འབབ་འཐོན་ས་ལས་ ལོ་རིམ་བཞིན་དུ་ དངུལ་ཀྲམ་༦༠,༠༠༠.༠༠ གསོག་འཇོག་འབདཝ་ཨིན་པས། འདི་ནང་གི་མི་སེར་ཚུ་གིས་ ཁྱིམ་བཟོ་དང་ སྨུམ་འཁོར་ཉོ་ནི་ ཤེས་ཡོན་སྤྱོད་ནི་ དེ་ལས་ གཞན་མི་ལས་དོན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ སྐྱིན་གྲུལ་ལེན་ཡོདཔ་ལས་ བུ་ལོན་དངུལ་ཀྲམ་༦༨༩,༢༡༩ དེ་ཅིག་ཡོདཔ་ཨིན་པས། དེ་མ་ཚད་ གཉེན་ཡ་བྲལ་དང་ གཉེན་སྒྲིར་ དེ་ལས་སྐྱིར་སྤྱོད་ཚུ་ལུ་ཡང་ བཏང་ཡོདཔ་ཨིན་པས། བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་ལུ་ མི་སེར་ཚུ་སྡོད་གནས་ཐད་ཁར་ལྟཝ་ད་ མི་རློབས་བརྒྱ་ཆ་༨༠ དེ་ཅིག་ རང་རང་སོ་སོ་ ཁང་ཚན་སོ་སོ་ནང་ལུ་སྡོད་དོ་ཡོད་རུང་ བརྒྱ་ཆ་༡༧ དེ་ཅིག་ ཁང་ཚན་བགོ་བཤའ་ཐོག་སྡོད་དོ་ཡོདཔ་འི་ཁར་ བརྒྱ་ཆ་༢༢ དེ་ཅིག་ སྡོད་གནས་རང་དབང་ ཁྱིམ་རེ་ལུ་གུང་རེ་དང་ བརྒྱ་ཆ་༢༡ དེ་ཅིག་སྡོད་ཁྱིམ་ཚུ་ བགོ་བཤའ་བརྒྱབ་སྟེ་སྡོད་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

མི་རློབས་དེ་ཅིག་གི་ནང་ལས་ བརྒྱ་ཆ་༢༥ དེ་ཅིག་ལུ་ སྡོད་ནི་གི་ཁྱིམ་ རང་དབང་ཡོདཔ་ཨིན་རུང་ བརྒྱ་ཆ་༧༥ དེ་ཅིག་ལུ་ རང་སོའི་སྡོད་ཁྱིམ་རང་དབང་མེདཔ་ལས་ ཁང་གླ་སྤྲོད་དེ་སྡོད་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།ཁང་གླ་སྤྲོད་དེ་སྡོད་མི་ཚུ་གིས་ ཁང་གླ་ཡང་ ཟླ་རིམ་བཞིན་དུ་ དངུལ་ཀྲམ་༥༠༠ ལས་ དངུལ་ཀྲམ་༨,༥༠༠ ལས་ཉུངམ་སྦེ་ དངུལ་རྐྱང་དང་ གཞན་མི་རིགས་ཚུ་ལས་ སྤྲོད་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། འདི་ནང་ལུ་སྡོད་མི་ ཁྱིམ་གུང་༩༥ དེ་ཅིག་ལུ་ ཚོད་བསྲེ་ལྡུམ་ར་ཡོདཔ་ཨིན་རུང་ ཁྱིམ་གུང་༩༢ དེ་ཅིག་ལུ་ ཚོད་བསྲེ་ལྡུམ་ར་མེདཔ་ཨིན་པས།ས་གནས་འདི་ནང་གི་ ཁྱིམ་ཚུ་ཡང་མང་ཤོས་ཅིག་རང་ གདམ་དང་ རྡོ་ པག་ཏུ་ དེ་ལས་ ཤིང་ཆས་ཚུ་གིས་ བཟོ་བསྐྲུབས་འབད་དེ་ སྒོ་སྒྲིག་ཚུ་ཡང་ ཤིང་གིས་མཐུད་དེ་ ཁྱིམ་ཐོག་ཚུ་མང་ཤོས་ཅིག་རང་ ལྕགས་ཤོག་བཀབ་སྟེ་ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ ཁྱིམ་གུང་གཉིས་ལུ་ སྒོ་སྒྲིག་མ་པ་ལས་རང་ བཟོ་སྒྲིག་འབད་དེ་མེདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་༣༡ ནང་ལུ་ བརྒྱུད་འཕྲིན་བརྩུགས་ཏེ་ ཞབས་ཏོག་མཐུད་འབྲེལ་འབདཝ་ཡོདཔ་ད་ ཁྱིམ་གུང་༡༨༧ ལས་ བརྒྱ་ཆ་༩༠ དེ་ཅིག་ལུ་ འགྲུལ་འཕྲིན་བི་མོ་བའེལ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

འདི་བཟུམ་སྦེ་ གླང་འཁྲོག་པ་ཁ་ལུ་ མི་རློབས་བརྒྱ་ཆ་༢༠ དེ་ཅིག་ལུ་ རང་སོའི་སྡོད་ཁྱིམ་ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ མི་སེར་བརྒྱ་ཆ་༨༠ དེ་ཅིག་ ཁང་གླ་སྤྲོད་དེ་ སྡོད་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་༡༠༠ དེ་ཅིག་ གནས་སྐབས་ཅིག་ བརྐྱབ་ཡོད་པའི་ སྡོད་ཁྱིམ་ཚུ་ཨིནམ་ད་ ཁྱིམ་གུང་༦༢ དེ་ཅིག་ གདན་འཛུགས་སྡོད་ནི་ལུ་ གདན་འཁེལ་མེད་རུང་ ཁྱིམ་གྲངས་༨༨ དེ་ཅིག་ གདན་འཛུགས་སྡོད་ནི་ལུ་ བཟོ་བསྐྲུན་འབདཝ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། བརྒྱ་ཆ་༥༠ ལས་ལྷག་སྟེ་ མི་སེར་ཚུ་ཁང་ཚན་རང་དབང་སྦེ་ སོ་སོ་སྡོད་དོ་ཡོདཔ་ད་ ༣༨ འདི་ སྡོད་ཁྱིམ་རང་དབང་སྦེ་སྡོད་དོ་ཡོདཔ་འི་ཁར་ ༣༨ དེ་ཅིག་ བཟའ་ཚང་ཚུ་མཉམ་ཅིག་ གཅིག་ཁར་འཁྲིགས་ཏེ་སྡོད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་༢༥ དེ་ཅིག་གིས་ ཁྱིམ་གྱི་ཁང་ཚན་༦ ལས་ལྷག་སྟེ་ཡོད་མི་ཚུ་ནང་སྡོད་དོ་ཡོད་རུང་ ཁྱིམ་གུང་༡༢༦ དེ་ཅིག་ ཁྱིམ་གྱི་ཁང་ཚན་༢ འབདཝ་མི་ནང་ལུ་སྡོད་དེ་ཡོདཔ་འི་ གྲུབ་འབྲས་འབྱུང་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁང་ཁྱིམ་ཁང་ཚན་༦ ནང་སྡོད་མི་ཚུ་གིས་ ཟླ་རིམ་གྱི་ཁང་གླ་དངུལ་ཀྲམ་༨,༥༠༠ དང་ དངུལ་ཀྲམ་༦,༠༠༠ གི་བར་ན་སྤྲོད་དོ་ཡོདཔ་ད་ ཁང་ཚན་གཉིས་སྦེ་མིའི་ནང་སྡོད་མི་ཚུ་གིས་ ཁང་གླ་ཟླ་རིམ་བཞིན་དུ་ དངུལ་ཀྲམ་༡,༥༠༠ དང་ ༦,༠༠༠ བར་ན་སྤྲོད་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁང་གླ་ཚུ་ཡང་གཱ་ར་ དངུལ་རྐྱང་སྦེ་ སྤྲོད་དོ་ཡོདཔ་ད་ ཁྱིམ་གུང་༥ དེ་ཅིག་གིས་ ཁོང་རའི་གཉེན་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཁྱིམ་ནང་སྡོད་དོ་ཡོདཔ་ལས་ ཁང་གླ་མི་སྤྲོད་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ས་གནས་འདི་ནང་ལུ་སྡོད་མི་ ཁྱིམ་གུང་༦༠ དེ་ཅིག་ལུ་ ཚོད་བསྲེ་ལྡུམ་ར་ཆུང་ཀུ་རེ་ཡོདཔ་ད་ བརྒྱ་ཆ་༣༩ དེ་ཅིག་གི་སྡོད་ཁྱིམ་ཚུ་ ས་དང་ཤིང་ཚུ་གིས་ གནས་སྐབས་ཅིག་གི་དོན་ལུ་ བཟོ་སྒྲིག་འབདཝ་ཡོདཔ་ལས་ ཚོད་བསྲེ་ལྡུམ་ར་ཚུ་མེདཔ་ཨིན་པས། དེ་ལས་ ལྷག་ལུས་སྡོད་ཁྱིམ་ཚུ་གཱ་ར་ པག་ཏུ་དང་ རྡོ་

In Langjuphakha, the primary source of income is through salary and rent. Some households also derive their income from remittances and charity. Income from agriculture is relatively low in Langjuphakha. Households spend more on food followed by transportation, socio-cultural activities, clothing and education. Households also spend a good fraction of their income on petrol, gas and electricity. Of the total of 246 households, only 73 households managed to save some money from their earnings where over 83% of the saved up Nu.60,000.00 per year. Households borrowed money for various purposes. The average amount of debts in Langjuphakha is Nu.669,219. Households used the borrowed money for housing, purchase of cars, education and for other purposes. This category of other purpose included payment for divorce, marriages and other personal purposes.

The occupancy assessment of Dechencholing reveals that 40% of the households are living in separate apartments, 17% are sharing apartments, 22% live in single houses and 21% live in parts of houses. Also, 25% of the households own the dwellings presently occupied while 75% do not own houses but stay on rent. The rent paid by all the tenants range from Nu. 500 or less to Nu. 4,500 per month paid both in kind and cash. Ninety five households have small kitchen gardens while the remaining 92 do not have such facilities. The houses are made of mud, stone, bricks and timber mostly with CGI sheet roof with timber flooring and windows fitted mostly with wood than glass. Two houses have no windows at all. Also, 31 households have landline telephone connections to their houses. Of the 187 households, 90% of them have mobile phones.

Similarly in Langjuphakha, 20% of the households own the dwellings that they are residing in while 80% are living as tenants. Also, 100 households are living in the dwellings temporarily while 62 are living semi-permanently and 84 are living permanently. More than 50% of the households reside in separate apartments while 38 reside in a whole house another 38% share apartments with other families. While 25 households occupied dwelling with more than six rooms, 126 households resided in dwellings with up to 2 rooms. The amount of rent varied from Nu.4,500 to over 6,000 for dwellings with more than 6 rooms, dwelling with up 2 rooms were rented in the range of Nu.1,500 to Nu.6,000. All the tenants pay the rent in cash except for 5 households who do not pay as the dwellings that they reside in belong to their relatives. Only 60 households have small kitchen gardens where they grow vegetables. 39% of the dwellings are of temporary nature in the sense that their walls are either made of mud or of wood. The rest are both bricks and stone walls concrete or prefabricated. 4% of the dwellings have wooden shingle roofs and the rest have GCI sheet roofs. The windows are either made of wood and glass or metal with glass and the majority are made of wood and glass. 26 households also have ownership of house outside Thimphu.

དེ་ལས་ རྩི་ས་ཚུ་གིས་ སྲིང་སྲིང་བཟོ་བསྐྲུནས་འབད་དེ་ཁྱིམ་ཐོག་གུར་ ལྕུགས་ཤོག་བཀབ་སྟེ་ཡོད་རུང་ ཁྱིམ་གུང་བརྒྱ་ཆ་༨ དེ་ཅིག་གི་ ཁྱིམ་འདི་ ཤིང་ལེབ་བཀབ་སྟེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གྱི་སྒོ་སྒྲིག་ཚུ་ཡང་ ཤིང་ཆས་དང་ ཤེལ་ དེ་ལས་ ལྕུགས་རིགས་ཚུ་གིས་ བཟོ་སྒྲིག་འབད་དེ་ཡོད་རུང་ མང་ཤོས་ཅིག་རང་ ཤིང་དང་ ཤེལ་གྱིས་ བཟོ་བསྐྲུནས་འབད་ཡོདཔ་ཨིན་པས། གླང་འབྲོག་ཕ་ཁ་གི་ ཁྱིམ་གུང་༢༤ དེ་ཅིག་གི་ ཁྱིམ་གྱི་ཇོ་བདག་འདི་ རྒྱལ་ས་ལྟེ་བ་ལུ་མེདཔ་ཨིནམ་ད་ ཁྱིམ་གུང་ཡོངས་བསྡོམས་ལུ་༢༨༤ ཡོདམི་ཚུ་གི་གྲལ་ལས་ བརྒྱ་ཆ་༩༤ དེ་ཅིག་ལུ་ འགྲུལ་འཕྲིན་བི་མོ་བའེལ་གྱི་ ཞབས་ཏོག་ཚུ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་ལུ་ མི་སེར་དེ་ཚུ་གིས་ བཞེས་སྒོ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གློག་མེ་དང་ སོལ་རླུང་ ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་ག་ར་ནང་ལུ་ ཆུ་བསྐོལ་ནིའི་ཏོད་ གློག་མེ་གིས་སྦྲི་ ཆུ་བསྐོལ་ནི་གི་ཚ་ཕུམ་དང་ ཁྱིམ་གུང་༣ དེ་ཅིག་ནང་ལུ་ བཞེས་སྒོ་འབད་ནི་གི་ Rice Cooker ཟེར་མི་འདི་མེདཔ་ཨིན་པས། སྟོད་ཁྱིམ་དྲོད་བཏགས་ནི་དང་ བཞེས་སྒོ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཆུ་ཚན་བསྐོལ་ནི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ མང་ཤོས་ཅིག་རང་ གློག་མེ་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོདཔ་ད་ གནམ་དགུན་གྱི་སྐབས་ལུ་ Bukhari དང་ ཐབ་ཤིང་ དེ་ལས་ ས་མར་ཁུ་གི་དྲོད་སྣོད་ཚུ་ཡང་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་ཨིན་རུང་ ཁྱིམ་གུང་བརྒྱ་ཆ་༡༨ དེ་ཅིག་གིས་ ཁྱིམ་དྲོད་བཞག་ནི་གི་དོན་ལུ་ དྲོད་ལྡན་གྱི་སྣོད་ག་ནི་ཡང་ ལག་ལེན་མི་འཐབ་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

གླིཕ་རི་ནང་ལུ་ འདི་ནང་སྡོད་མི་ཚུ་གིས་ དངུལ་ཀྲམ་༥༠༠ རེ་ བཞེས་སྒོའི་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ སོལ་རླུང་རྒྱུངམ་གཅིག་ལུ་ གཏང་དོ་ཡོདཔ་ད་ དེམ་ཚད་ འཕྲུང་ཆུ་དང་ ས་སྣུམ་པེ་ཊོལ་ཚུ་ལུ་ཡང་ འགྲོ་སོང་གཏང་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་པ་༨༨ དེ་ཅིག་ལུ་ རང་སོའི་སྣེར་འཁོར་ཚུ་ཡོདཔ་ལས་ ས་སྣུམ་པེ་ཊོལ་ཚོ་ནིའི་དོན་ལུ་ གླིཕ་རི་ལུ་ དངུལ་ཀྲམ་༡༠༠༠ དང་༣༠༠༠ གི་བར་ན་ གཏང་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

འདི་བཟུམ་སྦེ་ གླང་འབྲོག་ཕ་ཁ་ལུ་ མི་སེར་དེ་ཚུ་གིས་ བཞེས་སྒོ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གློག་མེ་དང་ སོལ་རླུང་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་༢༣༩ དེ་ཅིག་ལུ་ ཆུ་བསྐོལ་ནིའི་ཏོད་ གློག་མེ་གིས་སྦྲི་ ཆུ་བསྐོལ་ནི་གི་ཚ་ཕུམ་དང་ ཁྱིམ་གུང་༥ དེ་ཅིག་ནང་ལུ་ བཞེས་སྒོ་འབད་ནི་གི་ Rice Cooker ཟེར་མི་འདི་མེདཔ་ཨིན་པས། སྟོད་ཁྱིམ་དྲོད་བཏགས་ནི་དང་ བཞེས་སྒོ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ ཆུ་ཚན་བསྐོལ་ནི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ མང་ཤོས་ཅིག་རང་ གློག་མེ་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོདཔ་ད་ གནམ་དགུན་གྱི་སྐབས་ལུ་ Bukhari དང་ ཐབ་ཤིང་ དེ་ལས་ ས་མར་ཁུ་གི་དྲོད་སྣོད་ཚུ་ཡང་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་ཨིན་རུང་ ཁྱིམ་གུང་བརྒྱ་ཆ་༩ དེ་ཅིག་གིས་ ཁྱིམ་དྲོད་བཞག་ནི་གི་དོན་ལུ་ དྲོད་ལྡན་གྱི་སྣོད་ག་ནི་ཡང་ ལག་ལེན་མི་འཐབ་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། འདི་ནང་ལུ་གནས་སྡོད་མི་ཚུ་གིས་ སོལ་རླུང་དང་ གློག་མེ་ དེ་ལས་ རྒྱུང་མཐོང་ཏེ་ལི་ཕི་ཤུན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ གླིཕ་རི་ལུ་ དངུལ་ཀྲམ་༢༠༠ ལས་ ༢༠༠༠ གི་བར་ན་གཏང་དོ་ཡོདཔ་ད་ སྣུམ་འཁོར་ཡོདམི་ཚུ་གིས་ ས་སྣུམ་པེ་ཊོལ་ཚོ་ནིའི་དོན་ལུ་ཡང་ ཟད་འགྲོ་གཏང་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་ལུ་སྡོད་མི་ཚུ་གིས་ སྒོ་ནོར་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ ཕགཔ་དང་ ནོར་ གཡག་ རྟ་ དེ་ལས་ བྱམོ་ཚུ་ གསོ་སྐྱོང་འབད་དོ་ཡོདཔ་ད་ བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་ལུ་སྡོད་མི་ ཁྱིམ་གུང་༢༩ དེ་ཅིག་གི་ ས་ཆ་འདི་ཐིམ་ཕུ་ལུ་མེན་པར་ ས་གནས་གཞན་ཚུ་ནང་ལུ་ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ ཁྱིམ་གུང་༣༧ དེ་ཅིག་གི་ ས་ཞིང་ཚུ་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱི་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

Of the 246 households, 96% households have mobile phones.

In Dechencholing for cooking purposes, fuel used is a combination of electricity and LPG gas. All households possess electric water boiler and just 3 households do not have electric rice cookers. Electricity is widely used for heating of the house followed by bukhari (wood stove) using firewood then kerosene heaters. Eighteen percent of the households do not heat their houses. Besides cooking gas where households spend up to Nu.500 per month, the other expenditure heads are for water and petrol. Forty four households have either a car or two wheelers where expenditure on petrol ranges from Nu.1000 to Nu.3000 per month.

In Langjuphakha for cooking purposes, fuel used is a combination of electricity and LPG gas. Regarding household items, 239 households possess electric water boilers and just 5 households do not have electric rice cookers. Electricity is most commonly used for heating of the house followed by bukhari (wood stove) using firewood then kerosene heaters. 9% of the households do not heat their dwellings. Cooking gas, electricity and TV cable rental fees are common expenditure heads for utilities where households spend between Nu. 200 to Nu.2,000. Expense on petrol is another expense head that owners of vehicles and two wheelers spend on.

Households in Dechencholing own domestic animals such as pigs, cows, yaks, horses and chicken. Besides cattle, 29 households have land outside of Thimphu either individually or jointly owned. Thirty seven households have land in the Thimphu municipal area.

གླང་འབྲོག་པ་ཁ་ལུ་སྡོད་མི་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ སྣ་ནོར་སེམས་ཅན་ཚུ་ ཁྱིམ་ཕྱུ་ལུ་མེན་པར་ ས་གནས་སོ་སོ་ཚུ་ནང་ལས་ཕར་ གསོ་སྐྱོང་འཐབ་དོ་ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ སྣ་ནོར་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ ཕགཔ་དང་ ནོར་ མ་ཧེ་ ར་ ལུག་ རྟ་ དེ་ལས་ བྱམོ་ཆུ་ གསོ་སྐྱོང་འཐབ་དོ་ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ སྣ་ནོར་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ལས་ ཁྱབ་ཆེ་ཤོས་རང་ ནོར་འདི་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་༣༧ དེ་ཅིག་གི་ས་ཞིང་ཚུ་ ཁྱིམ་ཕྱུ་ལུ་མེདཔ་ཨིནམ་ད་ ཁྱིམ་གུང་༣༣ དེ་ཅིག་གི་ས་ཞིང་ཚུ་ ལོ་ཐོག་མ་བཏབ་པར་ཡོདཔ་ཨིན་པས། དེ་ཅིག་ནང་ལས་ ཁྱིམ་གུང་༡༨ དེ་ཅིག་ལུ་ ལོ་ཐོག་བཏབ་བཏུབ་དངམ་བཏུབ་ཀྱིས་ཞིང་གཉིས་ཆ་རང་ཡོདཔ་ད་ དེ་ཚུ་ག་ར་རང་ ས་ཁྲམ་ཚུ་རང་སོའི་མིང་ཐོག་ཁར་ཡོདཔ་ཨིན་པས། དེ་ལས་ ཁྱིམ་གུང་༨༨ གི་ས་ཞིང་ཚུ་ཁྱིམ་ཕྱུག་ལུ་ཡོདཔ་ད་ ཁྱིམ་གུང་༩ དེ་ཅིག་གི་ས་ཞིང་འདི་ སྤྱི་རུབ་ཀྱི་ཐོག་ལུ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་ལུ་སྡོད་མི་ཚུ་ལུ་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་གྱི་ཞབས་ཏོག་ཚུ་གི་ ཐོབ་སྐྱོད་ཐད་ སྐྱེལ་འདྲེན་ཞབས་ཏོག་དང་ གསོ་བའི་ཞབས་ཏོག་ སྨན་ཚོང་ སློབ་གྲྭ་ དེ་ལས་ འཁོར་ལམ་ལྡེ་བ་ཚུ་ནང་ལུ་ ལྡོད་ནིའི་དོན་ལུ་ དུས་ཡུན་སྐར་མ་༣༠ དེ་ཅིག་གི་རྫིས་ ལམ་འགྱོ་དགོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཨིན་རུང་ འདི་ནང་ལུ་སྡོད་མི་ མི་སེར་བརྒྱ་ཆ་༥༠ ལྷག་ཙམ་ཅིག་ ཁྲོམ་ཆོག་འཁོར་ལམ་དང་ འཐུང་ཆུ་བཀྲམ་སྤེལ་ ཕྱགས་སྙིགས་བསྡུ་ལེན་ ཆུ་གཡུར་ ཁྲོམ་ལམ་གློག་མེ་ བཙོག་རྫས་སྐྱོང་བཞག་ དེ་ལས་ སྣུམ་འཁོར་བཞག་ནིའི་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་དང་ ཞབས་ཏོག་ཚུ་ལུ་ སེམས་དགའ་མི་དང་ མ་དགའ་མི་ཡང་ལེ་ཤ་ཅིག་རང་ཡོདཔ་ཨིན་པས། འདི་བཟུམ་སྦེ་ ཁྱིམ་ཕྱུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱིས་ མི་སེར་གྱི་ཞབས་ཏོག་ ས་ཆ་སྤྲོད་ལེན་དང་ སྤོ་བཤུས་ ས་འཐལ་ སྒྲིང་ཁྱིམ་བཟོ་བསྐྲུན་གནང་བ་སྤྲོད་དོ་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་ཡང་ མི་མང་ཤོས་ཅིག་ལུ་ ཞབས་ཏོག་འདི་ཀྲིག་ཀྲིག་ཅིག་རང་ཨིན་པའི་ཤེས་རྟོག་འབྱུང་ཡི། འདི་བཟུམ་མའི་ཞབས་ཏོག་སྤྲོད་ཐབས་ལུ་ ཁྱིམ་ཕྱུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱིས་ དུས་ཡུན་ལེ་ཤ་འགོར་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ ཁྲོམ་ཚོགས་འཆར་གཞི་ཟིན་བྲིས་བཏབ་ནི་དང་ གནང་བ་སྤྲོད་ནི་ཚུ་ཨིནམ་ད་ ས་ཆ་སྤྲོད་ལེན་དང་ བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་ལས་དོན་ཚུ་ དུམ་གྲ་ཅིག་ འཛམ་དོ་བཟུམ་མཐོང་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

འདི་བཟུམ་སྦེ་ གླང་འབྲོག་པ་ཁ་ལུ་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་གྱི་ཞབས་ཏོག་ཚུ་གི་ ཐོབ་སྐྱོད་ཐད་ སྐྱེལ་འདྲེན་ཞབས་ཏོག་དང་ གསོ་བའི་ཞབས་ཏོག་ སྨན་ཚོང་ སློབ་གྲྭ་ དེ་ལས་ འཁོར་ལམ་ལྡེ་བ་ཚུ་ནང་ལུ་ ལྡོད་ནིའི་དོན་ལུ་ དུས་ཡུན་སྐར་མ་༣༠ དེ་ཅིག་གི་རྫིས་ ལམ་འགྱོ་དགོ་ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ ཁྱིམ་གུང་པ་གཉིས་དེ་ཅིག་ སྐྱེལ་འདྲེན་ཞབས་ཏོག་ལྡེ་བ་ལུ་ལྡོདཔ་ལུ་ དུས་ཡུན་སྐར་མ་༣༠ ལྷགཔ་ཅིག་ ལམ་འགྱོ་དགོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ས་གནས་འདི་ཁའི་མི་སེར་ཚུ་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ གླིང་ག/སྤྱི་གསེང་མཐུན་རྐྱེན་ བཙོག་རྫས་སྐྱོང་བཞག/གཙང་སྦྲ་འཕྱོད་བསྡེན་ ཁྲོམ་ལམ་གློག་མེ་ དེ་ལས་ ཆུ་གཡུར་གཙང་སྦྲ་ཚུ་གི་ མཐུན་རྐྱེན་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ལུ་ སེམས་མ་དགའ་བར་ཡོདཔ་ཨིན་པས། དེ་མ་ཚད་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་གཞན་མི་ཚུ་ལུ་ཡང་ ཡིད་ཆེམས་ཏེ་སྡོད་མི་འདི་ ཁྱིམ་གུང་བརྒྱ་ཆ་༧ ལས་ཉུངམ་ཅིག་ལས་མེདཔ་འི་ཁར་ ཁྱིམ་ཕྱུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་ལུ་ མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ མི་སེར་ཚུ་གིས་དགོས་མཁོ་བཀོད་ནི་དང་ ཁྱིམ་ཕྱུག་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་འཛིན་གྱིས་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ དགོས་མཁོ་སྒྲུབ་ནི་འདི་ཡང་ ཡིད་ཆེམས་གནས་སྟངས་འདི་ སྐྱོ་སི་སི་ཅིག་ལས་མེདཔ་ཨིན་པས།

For households in Langjuphakha rearing of domestic animals by households outside Thimphu is common. Households in Langjuphakha own domestic animals such as pigs, cows, buffalos, goats, sheep, horses and chicken. The number of cows far exceeds other domestic animals. 37 households are in possession of cultivated land outside Thimphu and 33 households possess uncultivated land. Amongst these, 16 households possess both categories of land and most of the land is individually owned. 44 households possess land in Thimphu out which 9 households have joint ownership.

With regard to proximity to service amenities, in Dechencholing most households are within 30 minutes walking distance to the bus stop, health facility, drug store, school and road. More than 50% of the households are either slightly not satisfied or totally dissatisfied with the infrastructure and services such as urban roads, water supply, garbage collection, drainage, street lighting, sewerage and parking provisions. Similarly the satisfaction level of the services rendered by TCC with regard to land transaction, land surveying, building permits were rated between ‘satisfied’ to slightly ‘satisfied’. More time was taken by the TCC (as mentioned by the respondents) is urban planning and issuing building permits as compared to land transaction and surveying.

Similarly regarding proximity to service amenities, in Langjuphakha most households are within 30 minutes walking distance to the bus stop, health facility, drug store, school and road except for 2 households who have to walk to the bus stop for more than 30 minutes. With regard to priorities and opinions households are least satisfied with park/recreational facilities, sewerage/sanitation, street lighting and drainage cleaning. Even with the other services the satisfaction rate is less than 7% for all the households. Similarly, the number of visits made to the TCC and the time taken by TCC in responding to their needs for services versus satisfaction level is relatively poor.

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་ལྟ་སྟོད་མི་ ཁྲིམ་གུང་པ་བརྒྱ་ཆ༥༠ དེ་ཅིག་གིས་ བསམ་འཆར་བཀོད་དོ་བཟུམ་འབད་བ་ཅིན་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱིས་ མི་སེར་ཚུ་གི་དགོས་མཁོ་དང་ དཀའ་སྡུག་ཚུ་ལུ་ ངོས་ལེན་འབད་དེ་ ལྷ་འབད་དོ་ཡོདཔ་ལས་ འདས་པའི་ལོ་དང་ཕྱདཔ་ད་ ཡར་རྒྱས་དང་ གོང་འཕེལ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཨིན་རུང་ ས་གནས་འདི་ཁའི་མི་སེར་ཚུ་གིས་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ འཁོར་ལམ་དང་ ཁྲོམ་ལམ་གློག་མེ་ འཐུང་ཆུ་བཀྲམ་སྤེལ་ ཕྱགས་སྙིགས་འཛིན་སྐྱོང་ སློབ་གྲྭ་ མི་མང་སྐྱིལ་འདྲེན་ དེ་ལས་ སྤྱི་གསེང་གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ ཡར་དྲག་བཏང་དགོཔ་སྦེ་ བཀོད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། མི་སེར་ཚུ་གི་རྒྱུད་ལུ་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་གི་སྐོར་ལས་ མཐིལ་ཕྱིན་དུ་ཤེས་མ་ཚུགས་མ་འདི་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱིས་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པའི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི/ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྒྲིང་ནིའི་ཞལ་འཛོམས་ཚུ་ནང་ལུ་ བཅའ་མར་མ་གཏོགས་པར་སྟོད་དོ་ཡོདཔ་ལས་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་དང་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྒྲིང་ནི་ཚུ་གི་ ཁེ་ཕན་ག་ཅི་རང་ཡོདགཚུ་གི་སྐོར་ལས་ ཧ་གོ་མི་ཚུགས་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཨིན་རུང་ ཁྲིམ་གུང་བརྒྱ་ཆ༥༠ ལས་ཉུངམ་ཅིག་གིས་ འཆར་གཞི་ཚུ་གི་ཁེ་ཕན་འདི་ སྟོད་ཁྲིམ་ཐོབ་སྐྱིད་དང་ ཚོང་འབྲེལ་གོ་སྐབས་ འཐུང་ཆུ་ དེ་ལས་ གཙང་སྦྲ་འཕྱོད་བསྟེན་ཚུ་གི་ཐད་ཁར་ ཕན་ཐོགས་འདུག་ཟེར་ ཤེས་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྲིམ་གུང་༥ དེ་ཅིག་གིས་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི/ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྒྲིང་ནི་གི་འཆར་གཞི་ཚུ་གིས་ ཁེ་ཕན་མེད་མི་འདི་ གཡོག་བྱུང་ནི་དང་ ས་ཁྲལ་ཡར་སེང་འགྱོ་ནི་འདི་གིས་ཨིནམ་སྦེ་ ཤེས་ནུག། འདི་བཟུམ་སྦེ་ གླ་ཁར་སྟོད་མི་ ཁྲིམ་གུང་བརྒྱ་ཆ༨༨ དེ་ཅིག་གིས་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་གནང་བ་བསྒྲུབ་པའི་ཤུལ་ལུ་ སྟོད་ཁྲིམ་དེ་ཚུ་ལུ་ ཁྲོམ་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲལ་བཏབ་དགོཔ་ཨིནམ་མ་ཤེས་པར་ ལུས་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

གླང་འཁྲོག་ཕ་ཁ་ལུ་ ཁྲིམ་གུང་བརྒྱ་ཆ༣༠ དེ་ཅིག་གིས་ བསམ་འཆར་བཀོད་དོ་བཟུམ་འབད་བ་ཅིན་ འཁོར་ལམ་ལེགས་བཅོས་དང་ འཐུང་ཆུ་བཀྲམ་སྤེལ་ ཕྱགས་སྙིགས་འཛིན་སྐྱོང་ ཁྲོམ་ལམ་གློག་མེ་གི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་གི་ཐད་ཁར་ལྟོདཔ་ད་ ལྷ་འབད་དེ་ ཡར་དྲག་གཏང་དགོཔ་ལེ་ཤ་འདུག་ཟེར་ཨིན་པས། དེ་ལས་ ཁྲིམ་གུང་ཉུང་ཤོས་ཅིག་གིས་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི/ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྒྲིང་ནིའི་འཆར་གཞི་འདི་ གནས་སྐབས་ལེགས་ཤོམ་ཅིག་ཨིན་པས་ཟེར་ བཀོད་དེ་ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ ཁོང་གིས་འབད་བ་ཅིན་ འཆར་གཞི་དེ་ཚུ་ལས་བརྟེན་ འཐུང་ཆུ་དང་ གཙང་སྦྲ་འཕྱོད་བསྟེན་ སྟོད་ཁྲིམ་ཐོབ་སྐྱིད་ ཕྱགས་སྙིགས་བསྡུ་ནི་ དེ་ལས་ གོ་སྐབས་གཞན་ཚུ་ཡང་ ཐོབ་ཚུགས་ནི་མས་ཟེར་ མནོ་བསམ་བཏང་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། དེ་འབདཝ་ད་ མི་སེར་ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི/ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྒྲིང་བཞག་གི་ གནས་སྐབས་འདི་ལེགས་ཤོམ་མེན་པས་ཟེར་ མནོ་མི་ཚུ་གིས་ འདི་བཟུམ་མའི་འཆར་གཞི་ཚུ་གིས་ ས་ཆ་བདག་དབང་མེདཔ་དང་ གཡོག་བྱུང་ནི་ རྒྱུ་དངོས་ཚུ་གི་ཅ་ཁྲམ་ ཡར་སེང་འགྱོ་དོ་ཟེར་ཨིན་པས། ས་ཆའི་ཇོ་བདག་བརྒྱ་ཆ༣༠ དེ་ཅིག་གིས་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྒྲིང་ནིའི་འཆར་གཞི་གིས་ ཁྲལ་བཏབ་ནི་འདི་ ཡར་སེང་འགྱོ་འོང་ཟེར་ ཤེས་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་དང་ གླང་འཁྲོག་ཕ་ཁའི་ས་གནས་ཚུ་ནང་ལུ་ སྟོད་མི་ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་ས་ཆ་ཚུ་ ༼བརྒྱ་ཆ༢༥༽ དེ་ཅིག་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་ལས་འགྱུལ་ནང་ལུ་ ཞབས་ཏོག་དང་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ ས་ཆ་ཕྱིན་ནི་ལུ་ ཁག་བཟེད་ཡོདཔ་ཨིན་པས། འདི་བཟུམ་མའི་ས་ཆ་ཚུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ལུ་ སའི་ཇོ་བདག་ཚུ་གི་ ས་ཞིང་དང་ བཟོ་སྐྲུན་ཚུ་བྱུང་ནི་ཨིནམ་ལས་ ཁྲིམ་གུང་པ་ཚུ་ལུ་ གནོདཔ་འབྱུང་ནི་ཨིན་པས། དེ་མ་ཚད་ བཟོ་སྐྲུན་ཚུ་བྱུང་པའི་བསྐང་ལུ་ གླ་ཁར་སྟོད་མི་ལ་ལོ་ཅིག་ སྤང་སྡེ་འགྱོ་དགོཔ་ལས་ སྤོ་བཤུད་འདི་གིས་ མི་སེར་ཚུ་གི་འཚོ་སྐྱོང་ལུ་ ཐོག་སྟོམ་སྦེ་རང་ཐོག་ནི་ཨིན་མི་འདི་ མི་ཚེ་འཚོ་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ ས་གནས་གཞན་ཁར་ འོང་འབབ་འཐོན་བསྐྱེད་ཡོདསའི་ ས་གནས་ཚུ་ནང་ལུ་ སྤོ་འགྱོ་དགོ་ནི་ཨིན་པས།

In Dechencholing on an average over 50% of the households agreed that TCC was working transparently, listening to needs and concerns, performing effectively and had improved over the past years. However, households mentioned that TCC needs to improve on roads, street lighting, water supply, waste management, schools, public transport and recreational facilities. Level of knowledge about LAP/ land pooling was relatively low mainly because tenants do not attend meetings called on by TCC and thereby did not know of these concepts and majority of the households did not agree that LAP/land pooling would bring about benefits. Less than 50% of the households mentioned that benefits would come in the form of easier access to house, better business opportunity and access to water and better sanitation. Five households showed concerns about loss of jobs and increase of land tax as reasons for not benefiting from LAP/ land pooling. Sixty four percent of the households which were the tenants did not know that after LAP the houses have to pay urban tax.

In Langjuphakha less than 30% of the households have a negative rating with regard to the overall performance of TCC where they mentioned that TCC needs to do more on road improvement, water supply, waste management and street lighting. Lesser number of households agreed to the idea of LAP/land pooling. The benefits they perceive are increased access to water and sanitation, easier access to their houses, better garbage collection opportunities of the area becoming a bustle area. However those that did not agree to the idea of LAP/land pooling saw some negative benefits in terms of loss of land, loss of job and increase in tax to be paid for the property. Just above 30% of the households (all the land owners) knew that with LAP/land pooling the tax to be paid would increase.

The overall scenario of Dechencholing and Langjuphakha is that land owners have agreed to contribute some of their land (25% of their holding) to the LAP project for the provision and development of services and facilities. In doing so, they will be losing some land and some structures. Loss of these could have an adverse affect on the households. With the loss of structures, some tenants would be displaced and some of them could lose their livelihoods by way of displacement from that location where they could be venturing into some income generating activities for the sustenance of their family members.

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་ལུ་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ གནོད་པ་ཡོདཔའི་ བཟའ་ཚང་༥༢ དེ་ཅིག་ཡོདཔ་ད་ འདི་ནང་ལུ་ གླ་ཁར་སྡོད་མི་ བཟའ་ཁང་༢༠ དང་ གཞན་མི་ཚུ་ གོ་གནས་འཆང་མི་ཚུ་ ཚུད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། གོ་གནས་འཆང་མི་ཚུ་གི་ རྒྱུ་དངོས་ལུ་གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་ནི་ཨིནམ་ད་ དེ་ཚུ་མང་ཤོས་ཅིག་ཨ་རང་ བཟོ་རྩིག་དང་ ཞིང་འབྲས་ཀྱི་སྤྱི་ཤིང་ཚུ་ཨིན་པས། གླ་ཁར་སྡོད་མི་ཚུ་གི་ཐད་ཁར་ལྟོདཔ་ད་ ས་ཕྱོགས་གཞན་ཁར་ སྤོ་འགྱོ་དགོ་ནི་ཨིནམ་ད་ གླ་ཁར་སྡོད་མི་ ཁྲིམ་གུང་༢ དེ་ཅིག་གི་ མི་ཚེ་སྐྱོང་ནི་ལུ་ཡང་ ཤུགས་རྐྱེན་རང་གནོད་ནི་ཨིན་པས། གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་ཡོདཔའི་ བཟོ་རྩིག་དང་ ས་ཆ་ གླ་ཁར་སྡོད་མི་ དེ་ལས་ འཚོ་སྐྱོང་ཚུ་གི་ ཁ་གསལ་འདི་ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་ནང་ལུ་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

འདི་བཟུམ་སྦེ་ གླང་འཁྱོག་ཕ་ཁར་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ གནོད་པ་ཡོདཔའི་ བཟའ་ཚང་༧༨ དེ་ཅིག་ཡོདཔ་ད་ འདི་ནང་ལུ་ གླ་ཁར་སྡོད་མི་ བཟའ་ཁང་༤༨ དང་ གཞན་མི་ཚུ་ གོ་གནས་འཆང་མི་ཚུ་ ཚུད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། གོ་གནས་འཆང་མི་ཚུ་གི་ རྒྱུ་དངོས་ལུ་གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་ནི་ཨིནམ་ད་ དེ་ཚུ་མང་ཤོས་ཅིག་རང་ ཞིང་འབྲས་ཀྱི་སྤྱི་ཤིང་ཚུ་དང་ རྩ་བརྟན་དང་ རྩ་བརྟན་མེདཔའི་ བཟོ་རྩིག་ སྣ་སྒོར་དང་ བཟོ་ཁྲིམ་ཚུ་ རྩ་མེད་དང་ ཡང་ཅིན་ ཆ་ཤས་ཐོག་ མེདཔ་འགྱོ་ནི་ཨིན་པས། གླ་ཁར་སྡོད་མི་ཚུ་གི་ཐད་ཁར་ལྟོདཔ་ད་ ས་ཕྱོགས་གཞན་ཁར་ སྤོ་འགྱོ་དགོ་ནི་ཨིནམ་ད་ ཁོང་རའི་སྡོད་གནས་སྟོང་སྟེ་ ས་ཕྱོགས་གཞན་ཁར་ སྤོ་འགྱོ་ནི་ཨིན་པས།

In Dechencholing there are 52 PAFs of which 20 of them are tenants and the rest title holders. For the title holders, some of the properties affected are structures and fruit trees. As for the tenants, they will be displaced from their present place of residence. The livelihoods of two households who reside as tenants will also be affected. The detail of the affected structures, land, tenants and livelihoods is presented in the RAP.

In Langjuphakha there 76 PAFs of which 48 of them are tenants and the rest title holders. The title holders will be losing properties such as fruit trees, permanent and semi permanent structures, sheds and other structures either in part or whole while the tenants will be losing their place of stay and will have to look for alternate place.

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་གི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞིའི་ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི།
འཛིན་སྐྱོང་ བཅུད་བསྡུས།

༡.༡༽ ལས་འགུལ་གྱི་ འགྲེལ་བཤད་ བཅུད་བསྡུས།

འབྲུག་གི་མི་རློབས་དང་ཁྱིམ་གྱི་གྲངས་རྩིས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༥ ཅན་མ་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་ གྲངས་རྩིས་བཏོན་པའི་སྐབས་ འབྲུག་གི་མི་རློབས་འདི་ཡོངས་བསྡོམས་ལུ་ ༦༧༢,༤༢༥ ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ འདི་ནང་ལས་ ཁྲོམ་ཁར་སྡོད་མི་ བརྒྱ་ཆ་༣༡ ཡོདཔ་ཨིན་པས། གྲངས་རྩིས་འདི་གི་སྐབས་ལུ་ རྒྱལ་ས་ཐིམ་ཕུ་ལུ་སྡོད་མི་ མི་རློབས་ཡོངས་བསྡོམས་ལུ་༧༩,༠༠༠ དེ་ཅིག་ཡོདཔ་ད་ ལོ་རེ་ལུ་ མི་རློབས་བརྒྱ་ཆ་༡༠ དེ་ཅིག་གི་ ཡར་འཕར་འགྱོ་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། གྲོང་གསེབ་གཡུས་སྐོར་ཚུ་ནང་ལས་ ཁྲོམ་ཁར་གནས་སྤོ་འགྱོ་མི་འདི་ མང་ཤོས་འཐོནམ་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་ས་ཐིམ་ཕུ་ལུ་ཁྲོམ་ཚོགས་ཀྱི་ གཞི་རྟེན་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ལུ་ མ་ལངཔའི་དཀའ་ངལ་ཚུ་འཐོན་དོ་ཡོདཔ་ལས་ དཀའ་ངལ་དེ་ཚུ་ འཕྲུལ་མགྱོགས་རང་སེལ་ཐབས་ཀྱི་ཐད་ལུ་ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་གཞུང་དང་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱིས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༥ སྤུ་ཆ་ཁམས་ཅིག་ལས་རང་ འཛམ་གླིང་དངུལ་ཁང་དང་ ཨེ་ཤི་ཡཱན་གོང་འཕེལ་དངུལ་ཁང་གཉིས་ལུ་ རྒྱལ་ས་ལྟེ་བའི་རྒྱ་བསྐྱེད་འབད་ཡོདཔའི་ས་ཁོངས་༡༠ ནང་ལུ་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ མ་དངུལ་གྱི་གྲོགས་རམ་དང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོཔ་སྦེ་ སྙན་འབུལ་ ཞུ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། རྒྱུ་མཚན་དེ་ལུ་བརྟེན་ ཨེ་ཤི་ཡཱན་གོང་འཕེལ་དངུལ་ཁང་གིས་ ལྷོ་ཕྱོགས་ས་ཁོངས་ཚུ་དང་ འཛམ་གླིང་དངུལ་ཁང་གིས་ བྱང་ཕྱོགས་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ལུ་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ལུ་ ཁག་བཞེས་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

གྲོས་འཆར་གཉིས་པ་བཙུགས་ཡོདཔའི་ འབྲུག་གི་ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལས་འགུལ་གཉིས་པ་འདི་གིས་ ཁྲོམ་ཚོགས་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་སྐྱེལ་སྒྲོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཚུ་ ལེགས་བཅོས་དང་ ཡར་བསྐྱེད་གཏང་ནི་ཨིནམ་ད་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལུ་ ཡངན་ གོང་འཕེལ་བཏང་ཡོདཔའི་ ས་གནས་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ཨིན། འབྲུག་གི་ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལས་འགུལ་གཉིས་པའི་ དམིགས་དོན་ཚུ་ཡང་: ༡༽ འཛིན་དྲག་ཅན་དང་ ཡུན་བརྟན་ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ གྲོགས་རམ་དང་ ༢༽ འབྲུག་ལུ་ ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ མི་སེར་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ སྒྲིང་སྒྲིང་བཟོ་ནི་ཨིན། དམིགས་གཏད་དང་པའི་ བྱ་སྒོའི་རིམ་པ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ མཐར་འཁྱོལ་ཅན་ཅིག་ལུ་ འགྱུར་བཅུག་ནི་ལུ་ དཀྱོ་གི་ སྲིད་བྱུས་དང་ འཕྲུལ་ཆས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚུ་ལུ་ རག་ལསཔ་ཨིན། འདི་མཐར་འཁྱོལ་ཚུགས་པ་ཅིན་ ལས་འགུལ་གཉིས་པ་འབད་ནི་ལུ་ གོ་སྐབས་ཡོདཔ་མ་ཚད་ འདི་གིས་ འབྲུག་ལུ་ ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་དཔེ་སྟོན་བཟུམ་ཅིག་ལུ་ འགྱུར་ཚུགས་ནི་ཨིན།

I - EXECUTIVE SUMMARY

1.1 Brief description of the Project

The total population of Bhutan, based on the Population and Housing Census of Bhutan 2005 (PHCB), is 672,425. Of this, the urban population is estimated at 31 percent. As per the same Census, the population in the capital city of Thimphu is estimated at 79,000 with an expected annual growth rate of 10 percent annually. This relatively rapid migration is already straining the provision of basic urban services in Thimphu. Given this scenario, the Royal Government of Bhutan (RGOB) and the Thimphu City Corporation (TCC) requested the World Bank and the Asian Development Bank (ADB) in early 2005 to finance infrastructure development in ten extended areas of Thimphu. Subsequently, it was agreed that ADB would focus on the southern areas and the World Bank on the northern.

The proposed Second Bhutan Urban Development Project (BUDP II) will improve the provision of urban services within the greater Thimphu city area by providing physical and infrastructure services, as well as new or improved local amenities. The primary objectives of BUDP II are to: (i) support efficient and sustainable urban development; and (ii) strengthen urban development management capacity in Bhutan. The process of achieving the first objective, through ongoing policy dialogue and technical assistance (TA), will lead to the second, and will result in urban development models that are appropriate to Bhutan’s country context.

དཔལ་ལྡན་འབྲུག་གཞུང་/ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་འདི་ དཀྲོ་ ཐིམ་ཕུ་སྟོད/བྱང་ཁ་ཐུག་ལུ་ ས་གནས་ལྷ་དེ་ཅིག་ ཡར་རྒྱས་གཏང་ནི་ལུ་ འཆར་གཞི་ཡོདཔ་ཨིན་རུང་ འབྲུག་གི་ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལས་འགུལ་གཉིས་པའི་ནང་ རྒྱལ་ས་ལྟེ་བའི་ བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་དང་ གླང་འཁྱོག་ཕ་ཁའི་ས་གནས་ཚུ་ནང་ལུ་ ཕྱི་དངོས་ལས་སྣ་ཚུ་ འགོ་བཙུགས་ནི་ཨིནམ་ལས་ གོང་གི་ས་གནས་གཉིས་ནང་ལུ་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞིའི་ལས་སྣ་ཚུ་ འགོ་བཙུགས་ཡོདཔ་ད་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་གཞུང་དང་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ ཁྲོམ་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ དངུལ་རྩིས་རིམ་ལུགས་ཚུ་ ཁྲོམ་ཚོགས་ཀྱི་གསར་སྟོད་ལས་རིམ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྦེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་པའི་དོན་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་དང་གྲོགས་རམ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ གྲོང་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱི་ དངུལ་རྩིས་རིམ་ལུགས་དང་ གཞུང་ནང་འཁོད་ཀྱི་མཐུན་འབྲེལ་ཚུ་ནང་ལུ་ འཕྲུལ་རིག་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི་ཨིནམ་ད་ འདི་ནང་ལུ་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཞབས་ཏོག་གི་ གླ་འཐུས་དང་ ས་ཆ་ཚུ་ ཁྲལ་ཐོག་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཚུ་ཡང་ ཚུདཔ་ཨིན། ལས་འགུལ་འདི་གིས་ ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་ བཟོ་བཀོད་འོས་འབབ་ཡོདཔ་ཚུ་གི་ འཆར་གཞི་བཟོ་ནི་ཚུ་དང་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་སྒོ་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་ ཁྲིམས་ལུགས་དང་ ས་ཆ་ལག་ལེན་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ནང་ལུ་ཡང་ གྲོགས་རམ་འབད་ནི་ཨིན།

འབྲུག་གི་ཁྲོམ་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ལས་འགུལ་གཉིས་པའི་འོག་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་ཚུ་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་འདི་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱོར་ནི་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་འབད་ནི་ཨིནམ་ད་ འཆར་གཞི་ཐབས་ལམ་འདི་གིས་ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ་ལུ་ ས་ཆའི་ཐོབ་དབང་ཚུ་ཡང་: ༼༡༽ སའི་བཟོ་དབྱིབས་དང་ ཆགས་གནས་ཚུ་ ཁྲོམ་ཚོགས་བཟོ་བཀོད་དང་ ལག་ལེན་ལུ་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་བཏུབ་ནི་དང་ ༼༢༽ ས་ཆ་ཚུ་གི་ རྒྱུ་ཚད་ཀྱི་ཐད་ མི་མང་དང་ འཆར་གཞི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འཁོར་ལམ་བརྟན་ནི་དང་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ མི་སྡེའི་ཆ་རྐྱེན་ ས་ཆ་སྒོ་ཡངས་དྲག་ དེ་ལས་སྲུང་སྐྱོབ་ས་ཁོངས་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་བཏུབ། ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱོར་ནིའི་འཆར་གཞི་འདི་གིས་ གཞིས་ཆགས་མར་ཕབ་གཏང་སྟེ་ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་ས་ཆ་མང་ཤོས་ཅིག་རང་ ཁོང་རའི་ཐོབ་དབང་ལུ་གཏང་ནི་ཨིན་རུང་ ས་ཆ་ཉུང་ཤོས་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ ས་ཆ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་མ་བཏུབ་པའི་གནས་སྟངས་ལྡོག་པ་ཅིན་ གནས་སྤོ་འགྱོ་དགོཔ་ཨིན་པས། ཨིན་རུང་ བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་གི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞིའི་ནང་ལུ་ ལྷན་ཁག་འདི་གིས་ ས་ཆ་ཉུང་ཤོས་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཐད་ཁར་ ས་ཆ་ཚུ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ གནང་བ་སྦྱིན་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ལྷན་ཁག་འདི་གིས་གནང་བ་འདི་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༨ སྤྱི་ཟླ་༡༢ པའི་ཚེས་ ༢༢ ལུ་གནང་ཡོདཔ་ཨིནམ་ལས་ འདྲ་བཤུས་ཅིག་ ཟུར་ཡིག་སྦེ་ ཀི་དེབ་འདི་ནང་ལུ་ བཙུགས་ཡོདཔ་ཨིན་པས། བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་གི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་གི་དོན་ལུ་ མི་སྡེ་དང་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་གོང་འཕེལ་ཚུ་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱིས་ གོན་འཕེལ་གདམ་ཁ་གྲོས་བསྟུན་གྱི་ གྲོགས་རམ་ཐོག་ལུ་ གྲ་སྒྲིག་འབད་ཡོད་མི་འདི་ གཟིགས་འབྱུལ་གྱི་དོན་ལུ་ ཟུར་ཡིག་༡ པའི་ནང་ལུ་ བཀོད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན།

འཛམ་གླིང་དངུལ་ཁང་ལག་ལེན་འཆར་གཞི་༨.༡༢ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་ བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་གི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ གྲ་སྒྲིག་འབད་དགོ་མི་འདི་ ཁས་བླངས་མེད་པའི་སྒོ་ལས་ གཞིས་ཆགས་འབད་མི་དང་ ཡང་ཅིན་ ས་གནས་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ལུ་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཆ་ཤས་ཚུ་ ཆགས་གནས་ཚུ་ བཅད་མཚམས་བཀག་བའི་སྐབས་དང་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱོར་བའི་སྐབས་ རྒྱུ་དངོས་ ཡངན་ འོང་འབབ་ཚུ་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་སྨོམ་སྦེ་རང་ འབྱུང་ཡོདཔ་ཨིན་པས། གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་གིས་ ལས་འགུལ་གྱི་ མ་འོངས་གོ་སྐབས་དང་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱོར་ནིའི་འཆར་གཞི་ ས་ཆ་ཐོབ་ལེན་གྱི་བྱ་སྒོའི་རིམ་པ་ཚུ་ ཕན་གནོད་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ ཉམས་རྒུད་ཐོབ་པའི་མི་སེར་ཚུ་ལུ་ རྒུད་འཐུས་སྤྲོད་ནི་ དེ་ལས་ གཙུག་སྡེ་དགོས་མཁོ་ཚུ་ གྲ་སྒྲིག་འབད་ནི་ལུ་ ཁ་ཕན་སྨོམ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

While RGOB/TCC is planning to develop five local areas[1] in northern Thimphu, the proposed BUDP II will focus on development of the physical works on the two local areas of Dechencholing and Langjophakha. In these local area plans (LAPs), preparation activities are most advanced. The project proposes to help RGOB and TCC implement the municipal reform program, as well as improve their urban management and finance systems. The project will provide technical assistance to improve the municipal finance systems and inter-governmental relations including infrastructure service charges and the re-classification of land for tax purposes. The project will also improve the planning and urban designs, conservation, regulation and land pooling frameworks.

Under BUDP II, development of the (LAPs) is based on a land pooling approach which is a planning technique that redefines ownership in such a way that: (i) the shape and configuration of plots is more appropriate for urban structures and uses; and (ii) the size of all plots is reduced by an agreed proportion to create sufficient public and planned provision of roads, infrastructure, social facilities, open space, and reserve plots. While land pooling places an emphasis on in situ development which minimizes resettlement and original owners retain title to the majority of their land, there may be some cases where those with small holdings are left with non-viable plots and will need to be relocated. However, the question of small plot sizes[2] has been resolved in Dechencholing, as the Ministry has granted approval of small sized plot development. The approval was accorded by the Ministry on December 22, 2008, A copy is also attached in Annexure 4. The social and infrastructure situation assessment of the proposed development of Dechencholing Local Area Plan (LAP) was prepared by the TCC with assistance from Gonefel Options Consult included in Annexure 1 for reference.

In accordance with World Bank Operational Policy (OP) 4.12, a Resettlement Action Plan (RAP) has been prepared for the Dechencholing LAP to address issues related to involuntary resettlement and/or the loss of assets or income as a result of the land pooling approach and the demarcation of location of facilities in the LAP. This RAP describes the broad scope of the project and outlines the land pooling policy, procedures for acquisition of land, assesses the different kind and level of impact, compensation to project affected people as well as required institutional arrangements.

1 Detailed Local Area Plans (LAPs) have been prepared for Dechencholing, Langjophakha, Hejo-Samteling, Taba and Jungshina, in the north

2 Note that the smallest plot size in Dechencholing is 7 decimals

དགོན་གི་ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་ བཟོ་ཡོད་མི་འདི་ སྔོན་མ་བཟོ་ཡོད་པའི་ བསྐྱར་ཞིབ་བཟུམ་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ ད་མ་གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་ གྲ་སྒྲིག་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་རང་ ཁག་ཆེ་བའི་གོང་འཕེལ་ཚུ་ མཐོང་གསལ་འབྱུང་ཡོདཔ་ཨིན་པས། དགོན་གི་ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལུ་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནི་གི་ བཅའ་ཡིག་དང་སྒྲིག་གཞི་ ཐིན་ཕྲིས་དང་ རྒྱུ་དངོས་དབྱེ་ཞིབ་དང་ གནས་གོང་ལས་ཚབ་ཀྱིས་ ས་ཆའི་གོང་ཚད་ རྩིས་བཏོན་འབད་ནི་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧ ཅན་མ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་ གྲོང་སྡེ་བཅའ་ཁྲིམས་ ཆམེད་གཏང་ནིའི་དོན་ ལུ་ ཁྲོམ་སྡེ་བཅའ་ཁྲིམས་ཅིག་ཐིན་ཕྲིས་བཏབ་ནི་ ས་གནས་གཞུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཅན་མ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ཁྲོམ་སྡེ་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ གཅིག་བསྡོམ་འབད་ཞིནམ་ལས་ འཛམ་གླིང་དཔལ་ཁང་གིས་ གྲོགས་རམ་ཐོག་ལུ་ གོང་འཕེལ་བཏང་ཡོདཔའི་ ས་འཐུལ་དྲི་བཀོད་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་མི་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ཐོག་ བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་གི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་ཀྱི་ ཁྲིམ་གཞུང་ཚུ་གི་ མི་རྩིས་བརྒྱབ་ནི།

ཐིམ་ཕུ་གྲོང་སྡེ་ས་མཚམས་ནང་འཁོད་ལུ་ཡོདཔའི་ བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་གི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་འདི་ གཤམ་གསལ་ཨང་གྲངས་༡.༡ ནང་ ལུ་ བཀོད་དེ་ཡོད།

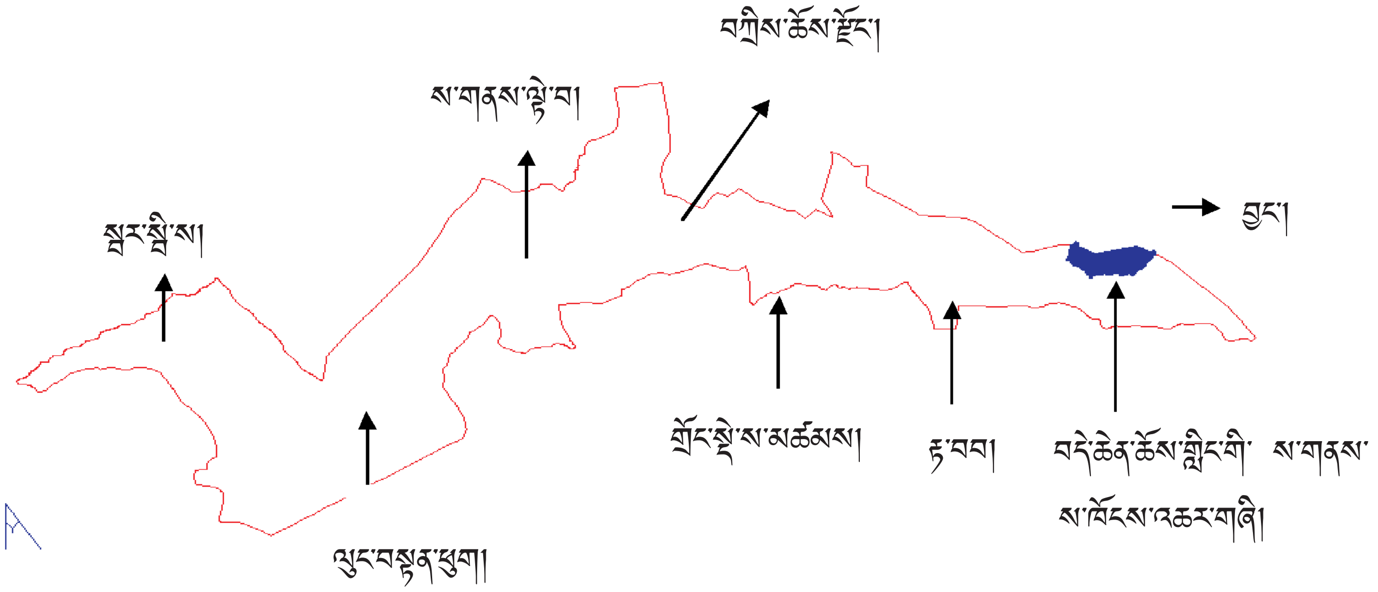

ཨང་གྲངས་༡.༡ ཐིམ་ཕུ་གྲོང་སྡེ་ནང་འཁོད་ཀྱི་ བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་གི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་ཀྱི་ ས་ཁྲ།

༡.༢༽ ལས་འགུལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཚུ།

ལས་འགུལ་འདི་གི་དོན་ལུ་ གཙོ་རིམ་སྒྲིག་སྟེ་ མ་རྩ་བཙུགས་ནི་འདི: ༡༽ འབྲུག་རྒྱ་བཀྲམ་སྤེལ་ མཐུད་འབྲེལ་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་ འཁོར་ཚད་གོང་འཕེལ། ༢༽ དོན་འཛིན་གྲུབ་པའི་ས་གནས་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ལུ་ འཁོར་ལམ་ཐོབ་སྤྱོད། ༣༽ ཁྲོམ་ལམ་གློག་མེ་དང་ ཞབས་ཏོག་མཐུན་རྐྱེན། ༤༽ ཆུ་གཡུར་དང་ གཙང་སྦྲ་འཕྱོད་བསྟེན།

མཉམ་འབྲེལ་ལས་འགུལ་གྱི་ དམིགས་གཏད་ཚུ་ཡང:

༼༡༽ འབྲུག་གི་ཁྲོམ་ཚོགས་སྦོམ་ རྒྱལ་ས་ཐིམ་ཕུ་དང་ ཕུན་ཚོགས་གླིང་གཉིས་ནང་ལས་ འགོ་བཙུགས་ཏེ་ ཁྲོམ་ཚོགས་གཞན་མི་ཚུ་ནང་ལུ་

It is also pertinent to note that the current exercise of preparing the RAP is a revision from previous efforts. Some of the important developments that occurred since the time the earlier RAP was prepared and now are: formulation of land pooling rules and regulations; calculation of rates for land by Property Assessment and Valuation Agency (PAVA); revision of the Land Act in 2007; drafting of the Thromde Act that will supersede the Municipal Act; revision of the Local Governance Act (2009) which will integrate the Thromde Act and the conduct of a Census (of all households) in the Dechencholing LAP using the revised survey questionnaire developed with assistance of the World Bank.

The location of Dechencholing LAP, within the municipal boundary of Thimphu is illustrated in Figure 1.1 below.

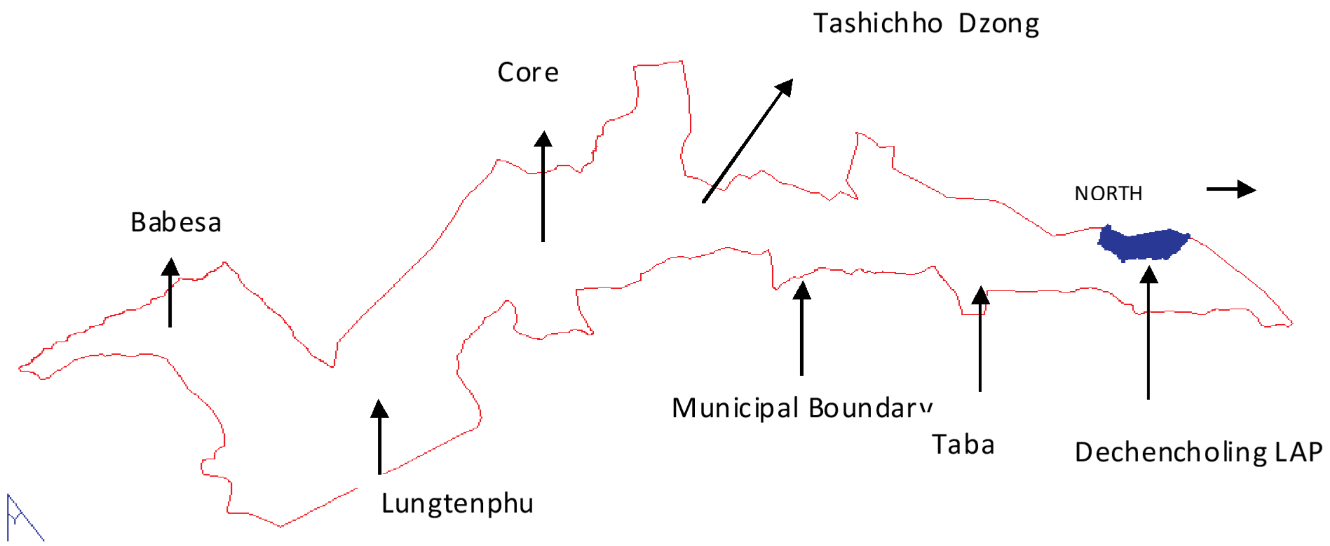

Figure1.1 Map showing the Dechencholing Local Area in the context of the Thimphu Municipality

1.2 Project components

Priority investments under the project will include: (i) the development of capacity and extension of the water supply network; (ii) access roads to and within the identified local areas; (iii) street lighting and service ducts and (iv) drainage and improved sanitation.

Associated project objectives comprise of:

(1) Support Bhutan's municipal reform programme to achieve a more decentralized and accountable urban local government system starting in Thimphu and

ཁྲིམ་ཚོགས་ས་གནས་གཞུང་གི་རིམ་ལུགས་འདི་ འགན་ཁྲི་ཡོད་པ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་གྲོང་སྡེ་གཞི་བཙུགས་ལས་འགུལ་འདི་ལུ་ གྲོགས་རམ་འབད་ནི།

(༢) དཔྱེ་ལུགས་མཐུན་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ག་ནི་ལུ་ཡང་ཐོབ་སྤྱོད་མེད་པའི་ཐིམ་ཕུ་བྱང་ཕྱོགས་ལུ་གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ལེགས་བཅོས་འབད་ནི།

༡.༣) གཞི་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞིའི་མི་རྩིས་དང་ བརྟག་ཞིབ།

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་གི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ལུ་ ཁྱིམ་གྲུང་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་མི་འདི་ འདི་ནང་ལུ་སྡོད་མི་གི་ མི་སྣོབས་ཚུ་གི་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གནས་སྟངས་དང་ ཕན་གནོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ ཤུགས་ཚད་ དེ་ལས་ ས་གནས་འདི་ཁར་སྡོད་མི་ཚུ་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་སྦོམ་འབྱུང་ནི་ཨིན་ན་ ངོས་འཛིན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ཨིན་པས། བརྟ་དོན་དེ་ཚུ་གིས་ གཞི་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་ཟིན་བྲིས་བཏབ་ནི་ལུ་ ཕན་ཐོགས་འབྱུང་ནི་ཨིནམ་མ་ཚད་ ཉམས་རྒུད་འབྱུང་མི་ཚུ་ལུ་ རྒུད་འཐུས་ཚུ་སྤྲོད་ཚུགས་ནི་ལུ་ཡང་ ཁེ་ཕན་སྦོམ་སྦྲི་རང་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

དྲི་ཤོག་བཟོ་ཡོད་མི་འདི་ ཁྱིམ་གྲུང་བརྟག་ཞིབ་ཐབས་ལམ་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ གནས་སྤྱོད་བསྡུ་ལེན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཨིན་པས། ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་ནང་ལས་ ལྟ་རྟོག་པ་ཚུ་གིས་ ལམ་སྟོན་འོག་ལུ་ བརྟག་ཞིབ་པ་སྡེ་ཚན་ཅིག་ སྦྱོང་བརྡར་སྤྲོད་པའི་ཤུལ་ལུ་ ཁྱིམ་གྲུང་རེ་གི་ ངོ་ཚབ་ཚུ་ རང་སོའི་ཁྱིམ་ནང་ལུ་ དྲི་བ་དྲིས་ལན་ཚུ་འབད་ཡོདཔ་ཨིན་པས། དེ་ལས་ གནས་སྤྱོད་ཚུ་བསྡུ་ལེན་འབད་བའི་ཤུལ་ལུ་ གློག་རིག་གི་ རྩིས་དཔྱད་སྒྲ་ཆས་ཚུ་ནང་ འཕོ་སོར་འབད་དེ་ གནས་སྤྱོད་བཅུད་སྡུས་དང་ སྙན་ཞུ་ཚུ་བྲ་སྒྲིག་འབད་ཡོདཔ་ཨིན།

༡.༤) མི་རྩིས་དང་ བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་ གྲུབ་འབྲས།

བདེ་ཆེན་ཆོས་གླིང་གི་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་ནང་ལུ་ཚུད་མི་ ཁྱིམ་གྲུང་༡༤༧ ཡོདཔ་འི་ནང་ལས་ ཁྱིམ་གྲུང་༡༥༢ དེ་ཅིག་ མི་རྩིས་བརྟག་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ ཁྱིམ་གྲུང་དེ་ཅིག་ལུ་ ས་ཆ་༡༧༩ དེ་ཅིག་ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ ལས་འགུལ་འདི་ནང་ལུ་ ས་ཆ་ཨེ་ཀར་༦༡.༤༤ ཚུད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ལས་འགུལ་འདི་གིས་ བཟའ་ཚང་༥༢ དེ་ཅིག་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ མི་གྲངས་གྲུར་ཐབ་པ་ཅིན་ མི་གྲངས་༢༣༣ དེ་ཅིག་ལུ་ ཉམས་རྒུད་ཚུ་ ཐོག་ནི་ཨིན་པས། གལ་སྲིད་ སའི་ཇོ་བདག་ཚུ་གིས་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནིའི་གན་རྒྱ་འདི་ལུ་ ལག་རྟགས་བཀལ་མ་བཏུབ་པ་ཅིན་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནིའི་སྒྲིག་གཞི་འདི་གིས་ ས་ཆ་ཐོབ་སྤྱོད་འདི་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཨིནམ་ད་ འདི་འབད་བ་ལུ་ སའི་ཇོ་བདག་གསུམ་དཔྱ་གཉིས་ཀྱིས་ འདི་ལུ་བཏུབ་སྦེ་ ཁ་འཆམ་དགོཔ་ཨིན་པས། ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནི་གི་ གན་རྒྱ་གུར་ལག་རྟགས་བཀལ་མ་བཏུབ་ཚུ་གི་ས་ཞིང་ཚུ་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་ལྟར་དུ་ ས་ཆ་ཐོབ་སྤྱོད་འབད་ཞིནམ་ལས་ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་གཞུང་གིས་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱུ་དངོས་དབྱེ་ཞིབ་དང་ གནས་གོང་ལས་ཚབ་ཀྱི་གོང་ཚད་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྒུད་འཐུས་ཚུ་ སྤྲོད་ནི་ཨིན་པས། གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་ གྲ་སྒྲིག་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ སའི་ཇོ་བདག་༡༥༢ ཡོད་མི་ལས་ ༩༤.༨ དེ་ཅིག་གིས་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནི་གི་ གན་རྒྱ་འདི་ལུ་ ལག་རྟགས་བཀལ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ས་གནས་དེ་ཚུ་ནང་གི་ མི་སྣོབས་ཀྱི་གནས་བཅགས་སའི་གནས་སྟངས་འདི་ མང་ཤོས་ཅིག་རང་ བཟའ་ཚང་གཅིག་ཁར་འགྲོགས་ཏེ་སྡོད་དོ་ཡོདཔ་ད་ བཟའ་ཚང་ཚུ་ནང་ལུ་ ལྷ་འབད་ཚུགས་མི་དང་ བསྟེན་ཏེ་སྡོད་མི་གི་ཁ་གྲངས་འདི་ འདྲ་མཉམ་ཚམས་ཅིག་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

ཁྱིམ་གྲུང་༨ གི་གཙོ་ཅན་འདི་ གནན་གནས་ཚུ་ཨིནམ་ད་ འདི་ནང་ལུ་མོ་རྐྱང་༧ ཡོདཔ་ཨིནམ་མ་ཚད་ རྨགཔ་ལས་ཁ་བྲལ་ཡོད་པའི་ཨམ་སྲུ་ཡང་༥ ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གྲུང་གསུམ་དཔྱ་གཅིག་གི་ གཙོ་ཅན་ཚུ་ག་ར་ འབྲི་ལྷག་ཡོན་ཏན་མེད་མི་ཚུ་ཨིནམ་ད་ དེ་ཚུ་ག་ར་ཨམ་སྲུ་ཚུ་ཨིནམ་ད་ དཔྱེ་གི་དུས་ཚོད་ལུ་ སླན་ཞུ་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ མི་སྣོབས་བརྒྱ་ཆ་༥ དེ་ཅིག་ ལྷ་གཡོག་མེད་པར་ལུས་ཡོདཔ་ཨིན་པས། མི་སེར་དེ་ཚུ་མང་ཤོས་ཅིག་རང་

Phuntsholling;

(2) Improve infrastructure services in northern Thimphu where no formal services are currently available;

1.3 RAP Census and Survey

The Household Census conducted in the Dechencholing LAP aimed at taking stock of the socio-economic situation of the population, nature and level of impacts and identifying the level of vulnerability that exists among the population. This information would enable the preparation of a Resettlement Action Plan to ensure that those affected would be fairly compensated.

The household survey method using a structured questionnaire was used for data collection. Household representatives were interviewed after pre-appointment at their homestead by a team of trained enumerators led by Supervisors from TCC. Data was cleaned and punched into Excel spreadsheets. Cleaned data was then transferred to Statistical Software for Social Sciences (SPSS) for data summary and report preparation.

1.4 Results of the Census and Survey

The findings of the Census shows that among these households, a total of 152 households had title to 179 plots from the total 187 households[3] present in Dechencholing LAP (152 title holders and 179 plots) within the project area of 91.44 acres. There are a total of 233 project affected persons (PAPs) belonging to 52 project affected families. In case a title holder does not want to sign the land pooling agreement, the land pooling regulations allow for acquisition of such land as per the Land Act 2009 provided that, overall, more than two thirds of land owners agree to land pooling. For those that refuse to sign the land pooling agreement, their entire land will be acquired in accordance with the Land Act 2009 and losses calculated for compensation according to the PAVA Rates (2008) established by the government. At the point of preparing this RAP, 98.6 of the 152 title holders have signed the land pooling agreement.

Most populations live in nuclear families. The dependency ratio suggests that the productive population and dependents are roughly proportionate. Six heads of household are elderly residents. There are seven widowed persons. There are five divorcees all of whom are women. One third of the heads of households are non-literate with most of them being women. About 5% of the population reported being unemployed at the moment. People are engaged in various sectors such as public administration, retail trade, finance, education and agriculture.

The highest income earned is from non-agriculture sources. However, the income earned is highly skewed among households with some households earning substantially more than the others. Consequently, the consumption pattern is also skewed since household expenditure would depend on the amount of disposable income. None of the households

3 As per the survey of May 2009

<?> The Poverty Analysis Report (2007) sets the general poverty line at Nu. 1,096 a month so households (and their members) consuming less than this a month are considered poor

མི་མང་བདག་སྐྱོང་དང་ སིལ་ཚོང་ དངུལ་འབྲེལ་ ཞེས་ཡོད་ དེ་ལས་ སོ་ནམ་ལ་ཕྱུ་ཚུ་ནང་ལུ་ བརྩོན་ཤུགས་བསྐྱེད་བའི་བསྒྲུབ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

འོང་འབབ་མཐོ་ཤོས་འདི་རང་ སོ་ནམ་མིན་པའི་ འཕྲོན་ཁུངས་ཚུ་ལས་ ཐོབ་ཚུགས་ངེ་ཡོདཔ་ཨིན་རུང་ འོང་འབབ་ཀྱི་ཐད་ཁར་ལྟོདཔ་ད་ འདྲ་མཉམ་མེདཔ་ཨིནམ་ད་ ཁྱིམ་གུང་ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ འོང་འབབ་གནམ་མེད་ས་མེད་སྦོམ་བཟོ་ཚུགས་ངེ་ཡོདཔ་ད་ ཁྱིམ་གུང་ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ འོང་འབབ་ཉུང་ཤོས་ཅིག་ལས་ བཟོ་མི་ཚུགས་ངེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། འདི་བཟུམ་སྦེ་ ཟད་འགྲོ་གཏང་ནི་ལུ་ལྟོདཔ་དཔང་ ཁྱིམ་གུང་ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ མང་ཤོས་ཅིག་དང་ ཁྱིམ་གུང་ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ ཉུང་ཤོས་བཏང་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་བཏུབ་པའི་ འོང་འབབ་ཡོད་མེད་ལུ་རག་ལསཔ་ལས་ ཤོ་མཚུངས་ཀྱི་ འོང་འབབ་བཟོ་ཐངས་དང་ བཏང་ཐངས་གཉིས་ལུ་ ཁྱད་པར་སྦོམ་ཡོདཔ་ཨིན་རུང་ ཁྱིམ་གུང་ག་ཡང་ དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་ཤུགས་སྦོ་རང་ མྱོང་མི་མེདཔ་ཨིན་པས། ས་གནས་འདི་ཁའི་མི་སེར་ཚུ་གི་ མ་དངུལ་གསོག་འཇོག་དང་ སྐྱིན་འགྲུལ་ང་ བརྐྱ་ལེན་ཚུ་ ཉུང་ཤོས་ཅིག་ལས་མེདཔ་ཨིན་པས། མི་སེར་ཚུ་གིས་ ས་ཞིང་ཚུ་ཁོང་རའི་མིང་ཐོག་གུ་ཡོདཔ་ཨིན་རུང་ ས་ཞིང་མང་ཤོས་ཅིག་རང་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་གི་ནང་འཁོད་ནང་ལུ་མེདཔ་ཨིནམ་མ་ཚད་ དེ་ཚུ་ག་ར་ སྐམ་ཞིང་ཨིན་པས།

ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་ནང་ལུ་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་མ་སྦྱུང་པའི་ཧེ་མ་ ས་ཞིང་ཚུ་ཡོད་རུང་ དེ་ཚུ་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ལས་མེདཔ་ལས་ ཁྱིམ་གུང་རང་ཁྲུབ་ལུ་ཡོདཔ་ད་ ས་ཆ་ཅིག་འབད་མི་ཅིག་ སྤྱི་ཐོག་ཁ་ལུ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། བརྡ་དོན་ཚུ་ སྤེལ་དང་སྤེལ་བཞིན་པར་ཡོད་རུང་ མི་སེར་ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱུང་ནི་གི་ དགོངས་དོན་དང་ བཅའ་ཡིག་དང་ སྲིག་གཞི་ དེ་ལས་ ས་གནས་ས་ཁོངས་འཆར་གཞི་ གོང་འཕེལ་བཏང་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་ ཁྲལ་སྦོམ་བཏབ་དགོཔ་ཨིནམ་མ་ཤེས་པར་ ལུས་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཨིན་རུང་ སའི་ཇོ་བདག་ ལྔ་དཔྱ་གསུམ་གིས་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱུང་ནིའི་དགོངས་དོན་ཚུ་ ཧ་གོ་ཡོདཔ་ལས་ འཆར་གཞི་དེ་ཚུ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཚོང་འབྲེལ་གོ་སྐབས་དང་ ས་གནས་ཐནམ་ཐད་ཁར་ལས་ཕར་ དེང་སང་རིག་གསར་གྱི་གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ ཐོབ་ཚུགས་པའི་ཁེ་ཕན་ཡོད་ཐེར་ མནོ་བསམ་གཏང་ངེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཨིན་རུང་ ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ འཆར་གཞི་འདི་གིས་གནོདཔ་སྦོམ་འདུག་ཐེར་མི་འདི་ ས་ཆ་བཀོལ་སྤྱོད་འབདམ་བཏུབ་འགྱོ་ནི་དང་ ཁྲལ་བཏབ་དགོཔ་ཚུ་ ཡར་སེང་འགྱོ་ནི་མས་ཐེར་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་ཡོངས་བསྡོམས་ལུ་༡༨༧ ཡོད་མི་ལས་ གུང་པ་༥༢ དེ་ཅིག་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་ནི་ཨིནམ་ད་ མི་སེར་ཚུ་གི་ བཟོ་སྐྲུན་དང་ རྒྱུ་དངོས་ དེ་ལས་ སྟོད་ཁྱིམ་ཚུ་ལུ་ གནོདཔ་འབྱུང་ནི་ཨིནམ་མ་ཚད་ མི་སེར་དག་པ་ཅིག་གི་ མི་ཚེ་འཚོ་སྐྱོང་ལུ་ཡང་ དཀའ་ངལ་སྦོམ་སྦེ་རང་འབྱུང་ནི་ཨིན་པས། གལ་སྲིད་ སའི་ཇོ་བདག་ཚུ་གིས་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱུང་ནིའི་གནད་རྒྱུ་འདི་ལུ་ ལག་རྟགས་བཀལ་མ་བཏུབ་པ་ཅིན་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱུང་ནིའི་སྲིག་གཞི་འདི་གིས་ ས་ཆ་ཐོབ་སྐྱོད་འདི་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཨིནམ་ད་ འདི་འབད་བ་ལུ་ སའི་ཇོ་བདག་གསུམ་དཔྱ་གཉིས་ཀྱིས་ འདི་ལུ་བཏུབ་སྦེ་ ཁ་འཆམ་དགོཔ་ཨིན་པས། ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱུང་ནི་གི་ གནད་རྒྱུ་གུར་ལག་རྟགས་བཀལ་མ་བཏུབ་ཚུ་གི་ས་ཞིང་ཚུ་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་ལྟར་དུ་ ས་ཆ་ཐོབ་སྐྱོད་འབད་ཞིནམ་ལས་ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་གཞུང་གིས་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོདཔ་པའི་ རྒྱུ་དངོས་དབྱེ་ཞིབ་དང་ གནས་གོང་ལས་ཚབ་ཀྱི་གོང་ཚད་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱུད་འཐུས་ གཞན་ཚུ་ཡང་ སྤྲོད་ནི་ཨིན་པས། དེ་མ་ཚད་ ཁྱིམ་གུང་པ་ཚུ་ སྤོ་བཤུས་འབད་ནི་གི་ གླ་འཐུས་ཚུ་ཡང་སྤྲོད་ནི་དང་ སའི་ཇོ་བདག་འདི་ལུ་ ས་ཞིང་གཅིག་ལས་མེད་མི་འདི་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦྱུང་པ་ཅིན་ ས་ཚབ་སྤྲོད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཞུ་ཚིག་ཡི་གུ་ཚུ་བཙུགས་ནི་ལུ་ཡང་ བྱ་སྒོའི་རིམ་པ་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཨིན་པས། ས་ཁོངས་དེ་ཚུ་ནང་ལུ་ སའི་ཇོ་བདག་ཚུ་ ག་ཨིན་ན་མ་ཤེས་པར་ཡོདཔ་ལས་ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་གིས་ ས་ཞིང་དེ་ཚུ་གི་ གོང་ཚད་དེ་ཚུ་ རྒྱུ་དངོས་དབྱེ་ཞིབ་དང་ གནས་གོང་ལས་ཚབ་ཀྱི་གོང་ཚད་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱུད་འཐུས་ཚུ་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱིས་ ལག་ལེན་

live below the poverty line[4] ascertained through their net income earnings from all sources. The main items of spending are for food and transportation. Both savings and borrowings among the households are low. While households own landholdings outside the LAP, most of that is in the dry land category. Within the LAP, most own residential land but in small plots. Most of the land is individually owned. Only one plot was found to be jointly owned before land pooling.

Despite the outreach work, a section of the population is unaware of the land pooling concept and rules and the requirement to pay higher taxes after LAP development. Among those that know of the concept, three fifths, mostly landowners agree with it and expect benefits like creation of business opportunities, transition of the area to a bustle location and provision of modern basic amenities. A few indicated loss of land and increased taxes as reasons for negative impact. Among the 187 households, 52 households will be negatively affected in terms of loss of structures, assets, loss of residence for tenants as a result of impending demolition of structures they currently live in and for a few impacts on livelihoods.

If landowners refuse to sign the land pooling agreement, their entire land will be acquired according to the Land Act and compensation calculated at PAVA rates. They will also be eligible for other forms of compensation if vulnerable. Additionally, they will be entitled to shifting charges as other impacted groups. If it is the only land that the owner has, and if the owner opts for replacement land, the procedure for application for replacement land will be followed.

There also are a few titleholders that cannot be traced. Therefore, the RAP proposes that the cost of their entire land calculated at PAVA rates is deposited in an account operated by TCC. When the person returns and signs the land pooling agreement, the cash in the account will revert to TCC. If the owner refuses to sign, the entire land will be acquired and cash compensation paid according to PAVA rates. They will also be eligible for other forms of compensation if vulnerable and entitled to shifting charges as other impacted groups. If it is the only land that the owner has, and if the owner opts for replacement land, the procedure for application for replacement land will be

འཕབ་དོ་ཡོད་པའི་ རྩིས་ཁྲ་ནང་ལ་ བཙུགས་བཞག་ནི་ཨིན་པས། སའི་ཇོ་བདག་ཚུ་འོང་སྟེ་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནིའི་གནད་རྒྱུ་འདི་ལུ་ ལག་རྟགས་བཀོད་ཞིནམ་ལས་ རྩིས་ཁྲ་འདི་ནང་ལུ་བཙུགས་བཞག་མི་ དངུལ་རྐྱང་འདི་ ལོག་སྟེ་རང་ ཐིམ་ཕྱུ་ཁྲིམ་སྡེ་ལས་འཛིན་ལུ་ སྤྲོད་ནི་ཨིན་པས། གལ་སྲིད་ སའི་ཇོ་བདག་ཚུ་གིས་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནིའི་གནད་རྒྱུ་འདི་ལུ་ ལག་རྟགས་བཀལ་མ་བཏུབ་པ་ཅིན་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནིའི་སྒྲིག་གཞི་འདི་གིས་ ས་ཆ་ཐོབ་སྤྱོད་འདི་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཨིནམ་ད་ འདི་འབད་བ་ལུ་ སའི་ཇོ་བདག་གསུམ་དཔྱ་གཉིས་ཀྱིས་ འདི་ལུ་བཏུབ་སྟེ་ ཁ་འཆམ་དགོཔ་ཨིན་པས། ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནི་གི་ གནད་རྒྱུ་གུར་ལག་རྟགས་བཀལ་མ་བཏུབ་ཚུ་གི་ས་ཞིང་ཚུ་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཅན་མའི་དགོངས་དོན་ལྟར་དུ་ ས་ཆ་ཐོབ་སྤྱོད་འབད་ཞིནམ་ལས་ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་གཞུང་གིས་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱུ་དངོས་དབྱེ་ཞིབ་དང་ གནས་གོང་ལས་ཚབ་ཀྱི་གོང་ཚད་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྒུད་འཐུས་ གཞན་ཚུ་ཡང་ སྤྲོད་ནི་ཨིན་པས། དེ་མ་ཚད་ ཁྱིམ་གུང་པ་ཚུ་ སྤོ་བཤུས་འབད་ནི་གི་ གླ་འཐུས་ཚུ་ཡང་སྤྲོད་ནི་དང་ སའི་ཇོ་བདག་འདི་ལུ་ ས་ཞིང་གཅིག་ལས་མེད་མི་འདི་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་པ་ཅིན་ ས་ཚབ་སྤྲོད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཞུ་ཚིག་ཡི་གུ་ཚུ་བཙུགས་ནི་ལུ་ཡང་ བྱ་སྒྲིའི་རིམ་པ་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཨིན་པས།

ལས་འགུལ་འདི་གིས་ གནོད་པ་ཡོད་པའི་ བཟའ་ཚང་༥༢ དེ་ཅིག་ཡོདཔ་ད་ འདི་ནང་ལུ་ གླ་ཁར་སྡོད་མི་ བཟའ་ཚང་༢༠ དང་ གཞན་མི་ཚུ་ གོ་གནས་འཆང་མི་ཚུ་ ཚུད་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། གོ་གནས་འཆང་མི་ཚུ་གི་ རྒྱུ་དངོས་ལུ་གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་ནི་ཨིནམ་ད་ དེ་ཚུ་མང་ཤོས་ཅིག་རང་ བཟོ་རྩིག་དང་ ཤིང་འབྲས་ཀྱི་སྡོ་ཤིང་ཚུ་ཨིན་པས། གླ་ཁར་སྡོད་མི་ ཁྱིམ་གུང་༢ དེ་ཅིག་གི་ མི་ཚེ་སྐྱོང་ནི་ལུ་ཡང་ ཤུགས་སྣ་རང་གནོད་ནི་ཨིནམ་ལས་ རྒུད་འཐུས་ཚུ་ཡང་ རྩིས་ཐབ་འབད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

༡.༥༽ གཞིས་ཆགས་ཐན་གནོད་ཀྱི་ ཡོངས་བསྡོམས་རྩིས་ཐབ།

གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་གིས་ རྒུད་འཐུས་སྤྲོད་དགོ་པའི་ ཆ་ཤས་རོམ་ཚུ་ཡང་:

- ཡོངས་བསྡོམས་ལུ་ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་༢༨ དེ་ཅིག་གི་བཟོ་རྩིག་ ༼སྡོད་ཁྱིམ་དང་ བཟོ་ཁྱིམ་ གྲུང་རྟེན་ རབ་ ཤིང་ཁྱིམ་༽ ཚུ་ལུ་ གནོད་པ་འབྱུང་ནི་ཨིན་པས། དེ་ཚུ་ལུ་ རྒུད་འཐུས་སྤྲོད་ནིའི་དོན་ལུ་ སྤོ་བཤུས་ཀྱི་གླ་འཐུས་རྩིས་ཏེ་ དངུལ་ཀྲམ་༧,༤༨༨,༠༦༡.༦༡ དེ་ཅིག་ རྩིས་བརྟོན་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

- ས་ཞིང་ཇོ་བདག་༣༢ དེ་ཅིག་གི་ ཤིང་འབྲས་ཀྱི་སྡོ་ཤིང་ཚུ་ མེདཔ་གཏང་ནི་ཨིན་པས། བཟའ་ཤིང་དང་ དངུལ་ཐོག་མེདཔ་བཏང་མི་ཚུ་ལུ་ ཡོངས་བསྡོམས་ལུ་ རྒུད་འཐུས་དངུལ་ཀྲམ་༡,༤༥༨,༠༢༥ དེ་ཅིག་ རྩིས་བརྟོན་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

- ལས་འགུལ་འདི་གིས་ བཟའ་ཚང་ཁག་༢༠ དེ་ཅིག ༼ག་ར་གླ་ཁར་སྡོད་མི་༽ སྤོ་བཤུས་འབད་དགོཔ་ལས་ བཟོ་རྩིག་ཚུ་ལུ་ གནོད་པ་འབྱུང་ནི་ཨིན་པས། དེ་ཚུ་ལུ་རྒུད་འཐུས་དངུལ་ཀྲམ་༥༢,༠༠༠ དེ་ཅིག་ རྩིས་བརྟོན་ཡོདཔ་ཨིན་པས།

- གླ་ཁར་སྡོད་མི་ གུང་གྲངས་༢༠ ཡོད་མི་ནང་ལས་ ཁྱིམ་གུང་༢ དེ་ཅིག་ལུ་ གནོད་པ་སྦོམ་སྦྲི་རང་འབྱུང་ནི་ཨིནམ་ད་ དགྲོ་ལོང་ཚུ་སྡོད་མི་གི་བཟོ་རྩིག་ཚུ་ བཏྲལ་བཤིག་གཏང་ནི་ཨིནམ་ལས་ འོང་འབབ་ཚུ་ལུ་ གནོད་ནི་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་འདི་གཉིས་ ཁྲམ་ཨང་༡༢༠༡ དང་ ༩༦༥ ཐོག་ལུ་ གླ་ཁར་སྡོད་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་པས། ཁྱིམ་གུང་ཅིག་གིས་ ཚོང་འབྲེལ་འདི་ནང་ལས་ ཟླ་རེ་རེ་ལུ་ འོང་འབབ་དངུལ་ཀྲམ་༤,༠༠༠ རེ་ བཟོ་ཚུགས་པས་ཟེར་ བཤད་ཡོདཔ་ཨིནམ་ད་ ཁྱིམ་གུང་གཞན་མི་འདི་གིས་ ཟླཝ་རེ་ལུ་ དངུལ་ཀྲམ་༨,༠༠༠ ལས་མི་ཐོབ་པས་ཟེར་ བཀོད་ཡོདཔ་ཨིན་པས། གནོད་སྐྱོན་ཕོག་པའི་ ལོག་བཟོ་ནི་གི་ ཟད་འགྲོ་ཚུ་ཡང་ ལངམ་སྦྲི་རང་སྤྲོད་ནི་ལུ་ གྲོས་འཆར་བཙུགས་ཡོདཔ་ཨིན་པས། རྒུད་འཐུས་དེ་ཚུ་སྤྲོད་ནི་དང་ མི་ཚེ་འདི་ལུ་ དཀའ་སྡུག་སེལ་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལུ་ དངུལ་རྩིས་ཚུ་ ཟླ་ངོ་༣ གྱི་རིང་

followed.

Of these 52 PAFs, 20 are tenants and the rest title holders. Some of the impacted properties are structures and fruit trees. Further, tenants will be displaced and 2 households also lose their livelihoods. The compensation for these mentioned categories have been calculated.

1.5 Overall estimate of resettlement impact

The RAP has the following main components for compensation:-

- A total of 26 titleholders' structures (part of house, sheds, walls, fencing, log cabins, etc) are affected. The cost of compensating structures including shifting charges amounts to **Nu. 7,488,061.6**1;
- A total of 32 titleholders' fruit trees is affected. The cost of compensating owners losing fruit trees/cash crops amounts to **Nu. 1,458,025**;
- A total of 20 PAFs (all tenants) will be displaced as a result of owners losing structures. The cost of compensating tenants amounts to **Nu. 52,000.**
- A total of 2 tenants from among the total 20 tenants are expected to experience a loss of income due to demolition of structures presently occupied. Both are tenants each residing in houses under Thram numbers 1201 and 965 respectively. While one household mentioned that net revenue from the business in operation is Nu. 8,000 per month, the other said that she earned Nu. 4,000 a month. It is proposed that these households are paid their loss at replacement costs. The rates have been calculated over 3 months to enable them to restore their livelihoods. Additionally, lump sum shifting charges of Nu. 1,500 will be given. The cost of compensating income losers amounts to **Nu. 39,000.**
- Among the affected households it was noted that some of them are vulnerable household heads namely poor (with monthly incomes of Nu. 4,000 and less). There are also women-headed households namely single women managing families that have very low productive capacity in the household owing to a lack of any members holding paid employment. For such groups of people an allowance amounting to Nu. 10,000 is proposed. There are 5 families that fall in this category of which 2 families had less than Nu. 4,000 income per month and 3 families that qualified because they were women-headed and did not have any family members earning an income from paid employment. The total compensation package for vulnerable persons therefore amounts to **Nu. 50,000**.

མ་ལས་རང་ རྩིས་ཕབ་བཏོན་ཡོདཔ་ཡིནམ་མ་ཚད་ སྤྱི་བཤུས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གླ་འཐུས་ཡང་དངུལ་ཀྲམ་༡,༥༠༠ རེ་ དངུལ་ཕྲུང་སྤྲོད་ཡོདཔ་ཡིན་པས། འོང་འབབ་འཐོན་བསྐྱེད་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་མི་ཚུ་ལུ་ རྒྱུད་འཐུས་དངུལ་ཀྲམ་༣༩,༠༠༠ དེ་ཅིག་ རྩིས་ཕབ་བཏོན་ཡོདཔ་ཡིན་པས།

- དེ་མ་ཚད་ གནོད་སྐྱོན་ཕོག་མི་ཁྱིམ་གུང་ཚུ་ལས་ གུང་པའི་གཙོ་ཅན་ཚུ་ ཉམ་ཆུང་དང་ དབུལ་ཕོངས་དཀའ་ངལ་ཡོད་མི་ ༼ཟླ་རིམ་འོང་འབབ་དངུལ་ཀྲམ་༨,༠༠༠ ལས་ ཉུངམ་༽ ཚུ་ཡིན་པས། འདི་ནང་ལུ་ གུང་པ་གཙོ་ཅན་ ཨམ་སྲུ་ཚུ་ཡང་ཡོདཔ་ཡིནམ་ད་ བཟའ་ཚང་ཚུ་ནང་ལུ་ ཟླ་རིམ་དངུལ་ཕོགས་ལེན་མི་ག་ཡང་མེད་རུང་ ཨམ་སྲུ་དེ་ཚུ་གིས་ བཟའ་ཚང་ཚུ་ དཀའ་སྤྱིད་ཀྱི་ངང་ལུ་ མི་ཚེ་སྐྱོང་དོ་ཡོདཔ་ཡིན་པས། མི་སེར་དེ་ཚུ་གི་དོན་ལས་ གླ་འཐུས་དངུལ་ཀྲམ་༡༠,༠༠༠ དེ་ཅིག་གི་ གྲོས་འཆར་བཙུགས་ཡོདཔ་ཡིན་པས། དཔེ་རིམ་འདི་ནང་ལུ་ བཟའ་ཚང་༥ དེ་ཅིག་ཚུད་དེ་ཡོདཔ་དང་ བཟའ་ཚང་གཉིས་ནང་ལུ་ ཟླ་རིམ་བཞིན་གྱི་འོང་འབབ་དངུལ་ཀྲམ་༨,༠༠༠ ལས་ཉུངམ་ཅིག་ལས་མེདཔ་མི་དང་ བཟའ་ཚང་༣ འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལུ་ ཁྲིད་ཚད་ཚངམ་མི་འདི་ བཟའ་ཚང་ནང་ལུ་གཙོ་ཅན་ཨམ་སྲུ་ཡིན་པའི་ཁར་ བཟའ་ཚང་ནང་ལུ་ ལཱ་གཡོག་འབད་དེ་ དངུལ་ཕོགས་བཟེད་མི་ག་ཡང་མེདཔ་ལས་ཡིན་པས། དེ་ཚུ་ལུ་ རྒྱུད་འཐུས་དངུལ་ཀྲམ་༥༠,༠༠༠ དེ་ཅིག་ རྩིས་ཕབ་བཏོན་ཡོདཔ་ཡིན་པས།

- ས་ཆའི་ཇོ་བདག་༨ དེ་ཅིག་གི་སྐོར་ལས་མ་ཤེས་པར་ཡོདཔ་ཡིནམ་ད་ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་གཉིས་ཀྱིས་ སའི་ཇོ་བདག་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦུང་ནི་གི་གནད་རྒྱུ་ཀུར་ ལག་རྟགས་བཀལ་ཡོད་མི་ལས་ ས་ཞིང་ཧྲི་ཡོདཔ་ཡིན་པས། ས་ཆའི་ཇོ་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལས་ ག་ནི་ཡངམ་ཤེསཔ་ལས་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦུང་ནིའི་གནད་རྒྱུ་ལུ་ ལག་རྟགས་མ་བཀལ་བར་ཡོདཔ་ཡིན་པས། ཡིན་རུང་ ཕོང་ཚུ་གི་ས་ཆ་ཚུ་ རྒྱུ་དངོས་དཔེ་ཞིབ་དང་ གནས་གོང་ལས་ཚབ་ཀྱི་ གོང་ཚད་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཁྲོམ་ཚོགས་གཡུས་ཚན་དཔེ་རིམ་༢ པའི་ནང་ལུ་བཙུགས་ཏེ་ གནས་གོང་དཔེ་ཞིབ་འབད་ཡོདཔ་ཡིན་པས། གལ་སྲིད་ བཟའ་ཚང་དེ་ཚུ་གིས་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་ནང་ལུ་ སྙན་ཞུ་འབད་དེ་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྦུང་ནི་གི་གནད་རྒྱུ་ཀུར་ ལག་རྟགས་བཀལ་མ་བཏུབ་པ་ཅིན་ རྒྱུད་འཐུས་དངུལ་ཀྲམ་༢,༩༡༠,༢༥༢.༣༧ དེ་ཅིག་སྤྲོད་ནི་ཡིན་པས།

- འཆར་གཞི་འདི་གིས་ གནོད་སྐྱོན་འབྱུང་ནི་ཡིན་མི་ཚུ་ལུ་ རྒྱུད་འཐུས་ཡོངས་བསྡོམས་ལུ་ དངུལ་ཀྲམ་༡༡,༩༩༧,༣༣༨.༩༨ དེ་ཅིག་ རྩིས་ཕབ་བཏོན་ཡོདཔ་ཡིན་པས།

- In total four title holders cannot be traced. Of these, two have bought land from owners who had already agreed and signed the land pooling agreements. This leaves two title holders that cannot be traced who have not signed the land pooling agreements. Their total land has been valuated using the PAVA rates for Urban Village Category 2. A sum of **Nu. 2,910,252.37** will be given as compensation for land acquisition of their land if they approach TCC and if they refuse to sign the land pooling agreement.

Overall, the compensation package of funds to be paid out to PAFs/PAPs amounts to **Nu. 11,997,338.98**.

༢.༨ ཐོབ་དབང་ ཁྲམ་རིས།

གཞམ་འཁོད་ ཐོབ་དབང་ཁྲམ་རིས་འདི་གིས་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ གནོད་སྐྱོན་ཐོག་ཡོདཔ་འི་མི་སེར་ཚུ་ལུ་ རྒྱུད་འཐུས་སྤྲོད་ནི་གི་ ལམ་སྟོན་འབད་ནི་ཨིན།།]

ཐིག་ཁྲམ་༢.༨ ཕན་གནོད་དང་ ལས་ཚན་གྱི་ ཐོབ་དབང་ཁྲམ་རིས།

ཕན་གནོད་དབྱེ་བ།	ཐོབ་དབང་ལས་ཚན།	ཐོབ་དབང་།	འགན་ཁག།
བཟོ་རྩིག་ལུ་ གནོད་སྐྱོན (སྡོད་ཁྱིམ་དང་ བཟོ་ཁྱིམ་ གནས་སྐབས་ཀྱི་བཟོ་རྩིག་ ས་མཚམས་གྱང་རྩིག་ལ་སོགས་པ་ཚུ)	ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ དང་ ས་ཆམེདཔའི་ཇོ་བདག (གླ་ཁར་སྡོད་མི་ཚུ)	༡༽ ཚབ་བཙུགས་ནི་གི་ རྒྱུད་འཐུས་འདི་ འབྲུག་གི་ལས་འཆར་གནས་གོང་དང་འདྲ་མཉམ་གྱི་དངུལ་རྐྱང་སྤྲོད་ནི (གོང་འབབ་ཐོག་ལས་མེན་པར) ༢༽ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ་ལུ་ དོས་འཛིན་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ལུ་ སྤོ་བཤུས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ སྐབས་གཅིག་ཁར་ དངུལ་རྐྱང་ ༡,༥༠༠ (འཛིན་ཤོག་བསཙུགས་པའི་ཤུལ་ལུ) ༣༽ རྒྱུ་ཆ་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་ ཐོབ་དབང་ཡོད།	
དཔལ་འབྱོར་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་དངོས་ཉམས་ཆག (བཟའ་ཤིང་ཚུ)	ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ།	༡༽ ཚབ་བཙུགས་ནི་ལུ་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༨ ཀྱི་ གནས་གོང་ཕྱི་མ་དང་འཁྲིལ་ཏེ། ༢༽ རྒྱུ་ཆ་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་ ཐོབ་དབང་ཡོད།	ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན/མི་སྡེའི་ངོ་ཚབ་ཚུ།
འོང་འབབ་དང་ འཚོ་སྐྱོང་ལུ་གནོད་སྐྱོན།	ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ དང་ ས་ཆམེདཔའི་ཇོ་བདག (གླ་ཁར་སྡོད་མི་ཚུ)	༡༽ མི་ཚེ་འཚོ་སྐྱོང་འདི་ ལོག་སྟེ་རངབཟོ་ཐབས་ལུ་ ཟླ་ངོ་༣ གྱི་རིང་ལུ་ འོང་འབབ་འཐོབ་ཡོདམི་ལི་གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱུད་འཐུས་སྤྲོད་ནི།	
སྡོད་ཁྱིམ་ལུ་གནོད་སྐྱོན།	ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ དང་ ས་ཆམེདཔའི་ཇོ་བདག (གླ་ཁར་སྡོད་མི་ཚུ)	༡༽ ཁང་གླ་བཙུགས་བཞག་ ཡངན་ གླ་ཁར་སྡོད་ནིའི་ ཆགནས་ཡོདཔའི་མ་དངུལ་ཚུ་ སླར་ལོག་སྤྲོད་ནི། ༢༽ འཛིན་ཤོག་བསཙུགས་པའི་ཤུལ་ལུ་ སྤོ་བཤུས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ སྐབས་གཅིག་ཁར་ དངུལ་རྐྱང་ ༡,༥༠༠ སྤྲོད་ནི། ༣༽ ཟླ་ངོ་གཉིས་ཀྱི་ ཁང་གླ་ ཟླ་རིམ་བཞིན་དུ་ དངུལ་ཀྲམ་༢༥༠༠ སྤྲོད་ནི (བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་སྐབས་ལུ་ ཁང་གླ་ཟླ་རིམ་བཞིན་དུ་ དངུལ་ཀྲམ་༢༥༠༠ སྤྲོད་ཡོདམི་དང་འཁྲིལ)	

III ENTITLEMENT MATRIX

The following entitlement matrix serves as a guide for compensation and assistance to those persons affected by the project.

Table 3.1: Entitlement Matrix by type of impact and unit

Type of Impact	Entitlement Unit	Entitlement	Responsibility
Loss of structures (house, sheds, temporary structures, boundary walls etc)	Title holders and non-title holders (tenants)	1. Cash compensation equivalent to the amount as per latest BSR rates at replacement cost (without depreciation). 2. Lump sum shifting allowance of Nu. 1500/- (or actual cost on production of bills) to title holders that will have to shift to a new/re-assigned plot 3. Rights to salvage materials	TCC, and Community representatives
Loss of economic asset (fruit trees)	Title holders	1. Compensation at replacement cost based on the latest 2008 rates 2. Right to salvage materials	
Loss of incomes/ livelihood	Title holders and non-title holders (tenants)	1. Compensation at replacement cost based on the net revenue earned per month for 3 months to enable them to re-establish their livelihoods.	
Loss of dwelling	Title holders and non-title holders (tenants)	1. Reimbursement of rental deposit or unexpired lease amounts. 2. Lump sum shifting allowance of Nu. 1500/- (or actual cost upon production of bills) 3. Lump sum rental assistance of 2 months @Nu 2500/ month. (As per survey median rent paid is Nu 2500/ month).	
Loss of dwelling	Vulnerable groups (below poverty line, women headed households with low household productive capacity). This compensation is paid over and above the compensation paid for loss of structures.	1. Resettlement assistance to those most vulnerable namely residents that are poor (that earn less than Nu. 5,000 a month) and single women headed households with low household productive capacity (no paid employees) to enable them to restore or improve pre-displacement level livelihoods. A lump sum of Nu. 10,000 special assistance is proposed for these categories.	

སྤོད་ཁྱིམ་ལུ་གནོད་སྐྱོན།	གནོད་སྐྱོན་ཤུགས་སྡྲི་རང་ཕོག་པའི་སྡེ་ཚན (དབུལ་ཕོངས་དཀའ་ངལ་ཚབས་ཆེན་ཕོག་མི་དང་ ཁྱིམ་གྱི་གཙོ་ཅན་ཨམ་སྲུ་ཨིན་པའི་ཁར་ ལྷ་གཡོག་ནང་ག་ཡང་མེད་མི་ཚུ་ལུ) ཀྲུད་འཕྲུས་འདི་ བཟོ་རྩིག་ཉམས་བཞིག་ཚུ་ལུ་ ཀྲུད་འཕྲུས་སྤྲོད་ཡོད་མི་ལས་ལྷག་སྟེ་ ཀྲུད་འཕྲུས་སྤྲོད་ནི།	༡༽ གནོད་སྐྱོན་ཤུགས་སྡྲི་རང་ཕོག་པའི་ ཁྱིམ་གུང་ (སྒོར་ཏོ་ ལུ་ འོང་འབབ་དངུལ་ཀྲམ་༥༠༠༠ ལས་ཉུང་མི) དང་ ཁྱིམ་གྱི་གཙོ་ཅན་ཨམ་སྲུ་ཨིན་པའི་ཁར་ བཟའ་ཚང་ནང་ལུ་ ལྷ་གཡོག་འབད་དེ་ འོང་འབབ་བཟོ་མི་མེད་པ་ལས་བཟའ་ཚང་དེ་ཚུ་ལུ་ གྲོགས་རམ་བཟུམ་ཅིག་སྦེ་ སྐབས་གཅིག་ཁར་ དངུལ་ཀྲམ་༡༠,༠༠༠ རེ་ སྤྲོད་ནི་ལུ་ གྲོས་འཆར་བཙུགས་ཡོད།	
ས་ཆ་སྤྱོ་བཤུས/ སླར་སློམས་སྒྲིག།	ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ།	༡༽ གནོད་སྐྱོན་ཚུ་ མར་ཕབ་གཏང་ནི་དང་ ས་ཆའི་བཅད་མཚམས་ཚུ་བཀལ་བའི་སྐབས་ལུ་ ལས་འགུལ་འདི་གིས་ གནོད་སྐྱོན་ཕོག་མི་གི་ བཟའ་ཚང་ཚུ་དང་ གྲོས་བསྟུན་འབད་ནི།	ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན/ མི་སྡེའི་ངོ་ཚབ་ཚུ།
ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནི་ལུ་ཁག་བཟེད་མ་བཏུབ་མི་ཚུ།	ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ།	༡༽ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ་གིས་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནི་ལུ་ ཁག་བཟེད་མ་བཏུབ་པ་ཅིན་ ས་ཆ་ཚུ་ རྒྱུ་དངོས་དབྱེ་ཞིབ་གནས་གོང་ལས་ཚབ་ཀྱི་གོང་ཚད་དེ་ལུ་ ཚོ་སྒྲུབ་འབད་ནི། ༢༽ རྒྱུ་དངོས་དབྱེ་ཞིབ་ གནས་གོང་ལས་ཚབ་ཀྱི་གོང་ཚད་དེ་ལུ་ ཚོ་སྒྲུབ་འབད་ཡོད་པའི་ས་ཆའི་ དངུལ་འདི་ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་དང་ འདིའི་གཉེན་གྲོགས་དང་མཉམ་འབྲེལ་རྩིས་དེབ་ནང་ལུ་བཙུགས་ནི། ༣༽ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་འདི་ལུ་ ས་ཆ་ཅིག་ལས་མེད་དེ་ ས་ཚབ་དགོས་མཁོ་བཀོད་པ་ཅིན་ གཞུང་གི་བྱ་སྒྲིའི་རིམ་པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ས་ཚབ་དང་ ས་ཆའི་གནས་གོང་འདྲ་མཉམ་ ཇོང་ཁག་ནང་འཁོད་ལུ་ སྤྲོད་ནི་ཨིན། ༤༽ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་བའི་སྐབས་ལུ་ བཟོ་རྩིག་དང་ རྒྱུ་དངོས་ མི་ཚེ་འཚོ་སྐྱོང་ཚུ་ལུ་ གནོད་པ་ཕོག་པའི་ བཟའ་ཚང་ཚུ་ ཀྲུད་འཕྲུས་ཚུ་སྤྲོད་ནི་ཨིན། ༥༽ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱང་ནིའི་གནད་རྒྱ་གུར་ ལག་ཏགས་བཀོད་དེ་ ལམ་གྱི་ཐོབ་དབང་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ གནོད་སྐྱོན་ཕོག་མི་ཚུ་ལུ་ ཀྲུད་འཕྲུས་སྤྲོད་ནི་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ མི་ཚེ་འཚོ་སྐྱོང་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་ཕོག་མི་ཚུ་ལུ་ཡང་ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་གིས་ གནོད་སྐྱོན་ཕོག་མི་དང་ འདྲ་མཚུངས་སྦེ་ ཀྲུད་འཕྲུས་ཚུ་སྤྲོད་ནི། ༦༽ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་གི་འོག་ རྒྱུ་ཆ་ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་ ཐོབ་དབང་དང་ སྤོ་བཤུས་ཀྱི་གླ་འཕྲུས་ཚུ་སྤྲོད་ནི་ཨིན།	

Shifting/re-adjustment of plots	Title-holders	1. Consultations with PAPs will take place during demarcation of the plots to reduce negative impact	TCC, and Community representatives
Those refusing to contribute to land pooling	Title-holders	1. For those present but further refusing to contribute, their entire plot will be acquired at PAVA rates 2. Deposit the cost of acquired land (at PAVA rates) in joint account of title holder and spouse 3. The owner, if it is the only land owned, chooses to take replacement land instead of cash, the owner will follow government procedures for replacement land of same size and value of land within the District. 4. Compensation for affected structures, assets and livelihood along the lines with PAF from the Land Pooling. 5. For those signing the land pooling agreement, any structures or fruit trees in the right-of-way of facilities planned will also be valuated and compensation given as with other title holders whose property is affected. Further, if their livelihoods are impacted, they will be accordingly compensated similar to those losing livelihoods compensated under this RAP. 6. They will also be eligible to salvage materials and given shifting charges of materials as permissible under this RAP	

ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ་མེདཔ་ལས་ ག་ཏེ་ཡོདཔ་ག་མ་ཤེས་པ་ཅིན།	ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ།	༡༽ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་ཚུ་མེདཔ་པར་ ས་ཆ་ལག་ལེན་འཐབ་པ་ཅིན་ ས་ཆའི་གོང་ཚད་མ་དངུལ་འདི་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་གྱིས་ རྩིས་དེབ་ཕྲེ་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཞིནམ་ལས་ མ་འོངས་པ་ལུ་སྤྱོད་ནི། ༢༽ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་འོང་སྟེ་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱུང་ནི་ལུ་ གྲོས་བསྡུར་འབད་དེ་ཁག་བཟེད་པ་ཅིན་ རྩིས་དེབ་ནང་ལུ་ བཙུགས་བཞག་པའི་དངུལ་འདི་ ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན་ལུ་ སླར་ལོག་སྤྱོད་ནི། ༣༽ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱུང་ནིའི་གནད་རྒྱུ་གུར་ ལག་རྟགས་བཀོད་དེ་ ལམ་གྱི་ཐོབ་དབང་དང་འབྲེལ་ཏེ་ གནོད་སྐྱོན་ཐོག་མི་ཚུ་ལུ་ རྒྱུད་འཐུས་སྤྱོད་ནི་ཨིན། དེ་མ་ཚད་ མི་ཚེ་འཚོ་སྐྱོང་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་ཐོག་མི་ཚུ་ལུ་ཡང་ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་གིས་ གནོད་སྐྱོན་ཐོག་མི་དང་ འདྲ་མཚུངས་སྦེ་ རྒྱུད་འཐུས་ཚུ་སྤྱོད་ནི། ༤༽ གཞིས་ཆགས་བྱ་ལེན་འཆར་གཞི་འདི་གི་འོག་ རྒྱུ་ཆ་ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་ ཐོབ་དབང་དང་ སྤོ་བཤུད་ཀྱི་གླ་འཐུས་ཚུ་སྤྱོད་ནི་ཨིན། ༥༽ གལ་སྲིད་ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་གིས་ ས་ཆ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱུང་ནིའི་གནད་རྒྱུ་གུར་ ལག་རྟགས་བཀོད་མ་བཏུབ་པ་ཅིན་ ས་ཆ་འདི་ སའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཉོ་ལེན་འབད་ཞིནམ་ལས་ རྒྱུ་དངོས་དབྱེ་ཞིབ་དང་ གནས་གོང་ལས་ཚབ་ཀྱི་གོང་ཚད་ཐོག་ སྤྱོད་ནི། ༦༽ ༢༽རྒྱུ་དངོས་དབྱེ་ཞིབ་ གནས་གོང་ལས་ཚབ་ཀྱི་གོང་ཚད་དེ་ལུ་ ཉོ་སྒྲུབ་འབད་ཡོདཔ་པའི་ས་ཆའི་ དངུལ་འདི་ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་དང་ འདིའི་གཉེན་གྲོགས་དང་ མཉམ་འབྲེལ་རྩིས་དེབ་ནང་ལུ་བཙུགས་ནི། ༧༽ ས་ཆའི་ཇོ་བདག་འདི་ལུ་ ས་ཆ་ཅིག་ལས་མེད་དེ་ ས་ཚབ་དགོས་མཁོ་བཀོད་པ་ཅིན་ གཞུང་གི་བྱ་སྒྲིའི་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ས་ཚབ་དང་ ས་ཆའི་གནས་གོང་འདྲ་མཉམ་ རྫོང་ཁག་ནང་འཁོད་ལུ་ སྤྱོད་ནི་ཨིན།	ཐིམ་ཕུ་ཁྲོམ་སྡེ་ལས་འཛིན/ མི་སྡེའི་ངོ་ཚབ་ཚུ།
གནོད་སྐྱོན་ཐོག་མི་ཚུ་ངོས་འཛིན་མ་ཐུབ་པ་ཨིན།	ས་ཆའི་ཇོ་བདག་དང་ ས་ཆ་མེདཔ་པའི་ཇོ་བདག།	༡༽ ཐབས་མེད་ཀྱི་ གནོད་སྐྱོན་ཚུ་འབྱུང་པ་ཅིན་ དེ་ཚུ་ཡིག་ཐོག་བདེན་ཁུངས་བཀལ་ཏེ་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ འཛམ་གླིང་དངུལ་ཁང་གི་ གཞིས་ཆགས་སྲིད་བྱུས་དང་ལུ་ བཀོད་དེ་ཡོདཔ་པའི་ གཞི་རྩ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི།	

དྲན་གསོ: གནོད་སྐྱོན་ཐོག་པའི་ བཟའ་ཚང་ཚུ་ལུ་ རྒྱུད་འཐུས/གྲོགས་རམ་ཚུ་ ས་གནས་གཞན་ཁར་སྤོ་བཤུད་དང་ ཚབ་མ་སྤྲོད་པའི་ཧེ་མ་ སྤྲོད་དེ་ སྔོད་ཁྲིམ་ཚུ་བཟོ་བསྐྲུན་འབད་ནི་ལུ་ དུས་ཚོད་ལངམ་སྤྲོད་ནི་ཨིན།

Absentee titleholders that cannot be traced	Title-holders	1. Deposit the cost of entire land (at PAVA rates) in account opened and operated by TCC for future payment to holder if absent. 2. On return of the owner, contribution to land pooling will be discussed and if the owner signs the land pooling agreement, the cash deposited in account will revert to TCC. 3. For those signing the land pooling agreement, any structures or fruit trees in the right-of-way of facilities planned will also be valuated and compensation given as with other title holders whose property is affected. Further, if their livelihoods are impacted, they will be accordingly compensated similar to those compensated under this RAP. 4. They will also be eligible to salvage materials and given shifting charges of materials as permissible under this RAP 5. If the owner refuses to sign the land pooling agreement, the owner's entire land will be acquired as per the Land Act and compensation paid at PAVA rates. 6. Deposit the cost of acquired land (at PAVA rates) in joint account of title holder and spouse. 7. The owner, if it is the only land owned, chooses to take replacement land instead of cash will follow government procedures for replacement land of same size and value of land within the District.	TCC, and Community representatives
Any other loss not identified	Title holders and non-title holders	1. Unanticipated involuntary impacts will be documented and mitigated at the time of implementation based on the principles provided in World Bank Resettlement Policy.	
Note: All compensation/assistance shall be paid before relocation/displacement so as to allow the family to construct new house before displaced from the present location.			